BRABANT STRIP

magazine 115

Verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 2/2004 - Afgiftekantoor, 1800 Vilvoorde I - P308727
Afzender : Brabant Strip vzw, De Wandelaerstr. 8, 1930 Zaventem

Afscheid van Eddy Ryssack

Een vakman

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Joop Schreurs, Philippe Mouvet, Pierre Borms, Felix De Keye, Daniel Mostrey, Kurt Goovaerts, Léon den Hartog.

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken en Rik Callaerts

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen, Jan van Riel

INHOUD

Cover : © *Eddy Ryssack*
Agenda 3
Eddy Ryssack 4
Rosse John 10
Koffie klets 17
Reclamestrips 32
Uitgelezen 36

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.

Lidgeld 2003 B&NL :20 euro
(B):**001-2980926-95**
(Nl) : Giro **7616528**
(Andere landen : 25 euro)

Verantwoordelijke uitgever :
Patrick Vranken
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46

E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be
nr.2 van 29/2/2004
1.300 exemplaren

Naarmate we verder vorderen in de Eenentwintigstige Eeuw, blijkt een oude kwaal (of is het een zegen) van het menselijke ras steeds meer gecultiveerd te worden : het beperkte geheugen. De grote stripnamen zijn nog bekend bij het publiek : Kuifje, Suske en Wiske, Blake en Mortimer,... maar alles wordt herleid tot het meest herkenbare beeld. Omdat alleen nog geschreven wordt "wat de mensen willen zien", kennen de mensen alleen nog dat. Het mag vooral niet te moeilijk zijn en niet de feiten zijn belangrijk, als het er maar goed uitziet. Zodoende worden enkele striptekenaars : Hergé, Jacobs, Franquin, Vandersteen,... verheven tot halfgoden. Niet dat ze geen lof verdienen (!) maar het is een vertekend beeld van de werkelijkheid: achter elke halfgod stonden 5 of 6 stripteke-naars en -auteurs die het eindresultaat mee bepaalden. Bovendien, zonder de regelmatige verschijning in de pers en in de stripweekbladen hadden die halfgoden trouwens nooit kunnen uitgroeien tot hun superstatus. Dat merken we vandaag maar al te goed, nu stripweekbladen een stille dood gestorven zijn en men al van goeden huize moet zijn om nog een strip in een krant gepubliceerd te krijgen. De tijd dat het stripweekblad een microcosmos was van redactieleden en tekenaars, een oermoeras waaruit af en toe door een gelukkige - en meestal toevallige - evolutie een topreeks kon groeien, is voorbij. Uit die tijd dateert Ryssack, de vakman die meestal anoniem in de schaduw stond en de stripcosmos mee vormgegeven heeft.
De redactie

Dit magazine kwam tot stand dank zij de medewerking van leden uit binnen- en buitenland : bijzondere dank aan (o.a.) Hec Leemans, Dani en Fernand Dacquin, Roger Decadt, Marc Vandemaele, de familie Lezy, Rik en Werner, André Wijntjes.

AGENDA Stripevenementen

07 maa 2004
Leiden
18de stripdag, georganiseerd door de Leidense Stripshop en de stichting Beeld Voor Beeld. Deze beurs gaat door in de centrale Bibliotheek, van 12u tot 17 uur. Info: 071-512.18.02 of mail naar info@leidsestripshop.nl of www.leidsestripshop.nl

13 en 14 maa 2004 **Wilrijk**
16de editie van de Wilrijkse Stripdagen van 10.00 u tot 17.00 u. Locatie: Gemeenschapscentrum Valaarhof (Voor de laatstemaal) Letterkundestraat 135 - 2610 Wilrijk. Inkom: vrijwillige bijdrage! Info en Inschrijvingen Frank Bogaerts tel. 03/827.31.10 of mailen naar frankb@stripcentrum.org

14 maa 2004
Brugge (St Andries)
1ste Muziek- en Stripbeurs in het St-Lodewijkscollege, Magdalenastraat 30. Toegang van 10 u tot 18u. Info: 050/38.28.83 (Jovan), mailadres: jovan@maltre.com, of website www.maltre.com/jovan.

04 apr 2004
Leuven
Jaarlijkse stripbeurs georganiseerd door stripclub Tafelrond in zaal "Het Bad" gelegen Martelarenlaan te Kessel-Lo, net achter het station van Leuven. Stripverzamelaars kunnen hier terecht van 10 tot 17 uur.
Info & inschrijvingen: Hendrickx Jean-Pierre, tel: 016/23.65.97.

25 apr 2004 **Antwerpen**

4de grote Strip-, platen- en CD beurs in Zaal Schijnpoort, Schijnpoortweg 55, en dit van 10u tot 17u. Jef Nys, Hec Leemans, Geerard Leever, Dirk Stallaert, Jeff Broeckx, Martin Lodewijk komen signeren. Info bij Frank Van Bergen (03/325.45.60 of 0486/31.45.88); Mailadres: frank.van.bergen@pandora.be . Kijk ook op de site www.stripsmeteenhart.org

4de STRIP- PLATEN EN CD-BEURS
T.V.V. Het Greet Rouffaerhuis (Brandwondencentrum)
Sportzaal Schijnpoort, Schijnpoortweg 55 , 2060 Antwerpen
Verschillende striptekenaars signeren
MEER INFO OVER TEKENAARS, ARTIESTEN EN VEILINGSTUKKKEN www.stripsmeteenhart.org
25 april 2004 van 10 tot 17 uur
Peter : Patrick Janssens Meter : Bieke Ilegems
INKOM 2,5 €
Kinderen tot 1 m gratis
Veiling voor zowel muziek- als stripliefhebbers
Van 1 april tot en met 24 april gratis grote striprally doorheen de gemeente Deurne in het project Deurne Date. vele prijzen te winnen
PALM
KALENDER Antwerpen
BUDDY'S BOOKSHOP
Q8
Stad Antwerpen
Beyers
radio CONTACT
4 text
www.g-bastin.com

8 mei 2004 **Gent**

14° stripveiling. 13.00 in K.U.C., Kortrijksepoort 254 Gent. Loten te bezichtigen: vrijdag 7 mei van 14.00u tot 18.00u, zaterdag 8 mei van 10.00u tot 12.00u. Info: 09/225.41.25

20 jun 2004 **Kalmthout**

7de stripbeurs in de gemeentelijke sporthal GITOK gelegen in de Vogelenzangstraat, en dit van 10u tot 17u. Zijn alvast voorzien: een exclusieve veiling en een speciale uitgave van Suske en Wiske. Beursinfo: 011/72.65.63 (Danny) of 03/666.67.83 (Jan); Surf eens naar www.stripkalmthout.cjb.net en mailen kan naar stripkalmthout@hotmail.com

27 jun 2004 **Kruibeke**

9de Mercatorstripbeurs georganiseerd door "Mercatorstrip". Deze vindt plaats in de Gemeenteschool, Bazelstraat van 10u tot 18u. Info: 0486/744.899 ; website : http://www.geocities.com/mercatorstrip ;
e-mail Mercatorstripbeurs@yahoo.com

27 jun 2004 **Zulte**

7de stripbeurs in de gemeentezaal Fiertelhof, Staatsbaan van 10u tot 19u. Inkom gratis. Signeersessie van 14u tot 18u. Beursinfo: 056/60.52.89 – gsm 0475/65.10.64.

28-29 aug 2004 **Valkenswaard**

19e Brabants Stripspektakel in Sportcentrum "Valkencourt", Pastoor Heerkensdreef 15. Beide dagen toegang van 10u tot 17u.
Info: johan.gerlings1@pandora.be

12 sep 2004 **Mechelen**

Jaarlijkse stripbeurs georganiseerd door Comic Strips in het Cultuurcentrum van 10u tot 18u. Tekenaars : Hausmann, Marc Verhaege, Kim Duchateau, Marvano, Steven De Rie, Patriek Roelens. ex libris en affiche van HAUSMANN. Voor beursinfo : vhammee@pandora.be of Comic Strips 015/420650 ('s namiddags). *Brabant Strip is aanwezig (Etienne, John).*

02 en 03 okt 2004 **Wilrijk**

4de editie van het Opendeur & Stripmarktweekend van 10.00 u tot 17.00 u. Locatie: 't Vlaams Stripcentrum en Zaal Ars (roegang zoals altijd via't Spant) Boomsesteenweg 337 en 333 2610 Wilrijk. Inkom: Gratis Info: Frank Bogaerts / tel. 03/827.31.10 of mailen naar frankb@stripcentrum.org

03 okt 2004 **Zedelgem**

Platen, CD & Stripbeurs in het " Spes Nostra Instituut", Past. Staelensstraat 3. Toegang van 10u tot 18u.
Info: 050/38.28.83 (Jovan). mailadres: jovan@maltre.com, of website www.maltre.com/jovan.

10 okt 2004 **Aarschot**

Strip-, platen en CD beurs in de stadsfeestzaal, Demervallei 14. Toegang van 10u tot 18u. Jean-Pol (o.a. Sammy) komt signeren. Beursinfo: 0495/12.03.72

13 nov 2004 **Lier**

4° Nieuwe Lierse stripbeurs. Plaats H. Hartschool te Koningshooikt (Lier) (aan Van Hool) Openingsuren 10.00u tot 18.00u. Info. Werner.Van.Calster@pandora.be
Tekenaars terug te vinden op
http://adhocprodukties.telenet.be

14 nov 2004 **Vilvoorde**

Jaarlijkse gezellige stripbeurs in zaal « Star », Nowlet de Brauwerestraat. Toegang van 10u tot 18u. Meer info: bij EricSilverans 02/252.21.68, of mailen naar Eric.Silverans@pandora.be

Elke maand weer de compleetste agenda van stripactiviteiten! Organisatoren sturen info schriftelijk naar : Brabant Strip Agenda, p/a Michel Sels, Kreupelstraat 144 te 1980 Eppegem. e-mail: michel.sels@pandora.be. De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand.

Afscheid van Eddy Ryssack

Op donderdag 8 januari 2004 overleed Eddy Ryssack (° 20 maart 1928, Borgerhout) aan een hartstilstand in het ziekenhuis van Ronse. Met dit bericht werd menig striptekenaar, cartoonist, scenarist en stripliefhebber verrast.
Wij borgen onze recente plannen voor een interview met Eddy Ryssack op maar met hulp van zijn vele vrienden pogen wij alsnog een nieuw licht te werpen op deze veelzijdige en ondernemende tekenaar, scenarist, regisseur en promotor van de Belgische strip.

- Wim Huygens -

Zoals vele tekenaars van zijn generatie is Eddy Ryssack een autodidact ; weliswaar heeft hij op 12 jarige leeftijd gedurende een jaar les gevolgd bij kunstenaar Alfred Ost, een ontmoeting die een blijvende indruk gemaakt moet hebben. Ryssack leek niet voorbestemd om professioneel tekenaar te worden. Na zijn legerdienst begon hij een carrière van 10 jaar als verzekeringsmakelaar gevolgd door één jaar als handelsvertegenwoordiger. Al die tijd bleef hij in zijn vrije tijd potlood en penseel hanteren en kreeg hij de kans om - vanaf juli 1955 - illustraties en covers te maken voor *Humoradio*, dat toen door Dupuis werd uitgeven. Zo kwam hij in contact met Maurice Rosy, artistiek directeur van Dupuis en werd hij vanaf 1957 als bediende opgenomen in de tekenstudio Dupuis.

Bij Dupuis

De eerste twee jaar bij Dupuis waren vooral een leerschool en de jonge Ryssack hielp bij layout, illustraties, lettering enz...Zijn talent ging echter niet onopgemerkt voorbij aan Rosy en Charles Dupuis. In navolging van de animatiestudio Belvision (Tintin) belastte Charles Dupuis in 1959 Ryssack met de oprichting van de animatiestudio Television Animation (TVA). Ryssack breidde de studio uit met o.a. de tekenaars Degotte en Mattagne en zette de jonge en timide Raoul Cauvin (niemand wist raad met die jongen) achter een camera, waar hij zijn draai vond. *« De leukste periode uit mijn loopbaan beleefde ik in de TVA-studio's waar ik samen met Degotte, Mattagne en Cauvin onze fantasie de vrije loop konden laten »* , aldus Ryssack. *Teeth is Money* was zijn eerste artistieke auteursfilm en meteen goed voor een prijs op een Antwerps festival. Later volgden de eerste zwart-wit films van de Smurfen, *Le Petit Noël* (van Franquin) en anderen.

In die periode bleef Ryssack ook werken voor het weekblad Robbedoes : *« Het essentiële was de tekenfilm. De rest deed ik er maar bij, ik zou bijna zeggen om den brode. Dat werd apart betaald, dat deed je 's avonds of tijdens het weekend, meestal tot in de vroege uurtjes en 's anderendaags moest je toch weer op kantoor zijn. Dat bracht een beetje centen op tafel want onze salarissen waren toendertijd verre van schitterend».* Naast redactioneel werk en illustraties verscheen in 1959 zijn eerste microverhaal op scenario van Yvan Delporte, daarna volgden nog scenario's van Rosy en De Gieter. In 1960 verscheen in het blad zijn eerste volwaardige strip, *Petrus Kwispedol* op scenario van Finas. Het was Ryssack die de jonge Raoul Cauvin de kans gaf om zijn eerste scenario's te schrijven voor microverhalen. In 1968 creëerden ze samen het succesvolle vlooienduo *Arthur en Leopold*.

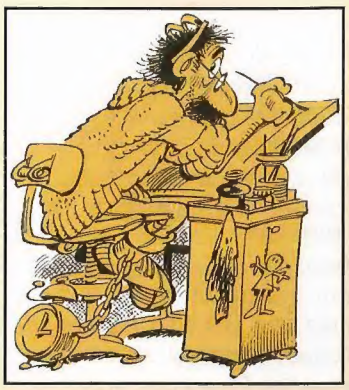

Zelfportret

Reorganisatie

Vanaf 1967 werd Ryssack bij Dupuis aangesteld als personeelsdirecteur en administratief directeur voor alle tijdschriften die ze toen uitgaven. Een organisatietalent als het zijne had de uitgever op dat moment broodnodig, want de administratie liep in het honderd. Dani Dacquin (cartoonist en illustrator) over het karakter van Eddy Ryssack : *« Eddy was een perfectionist. Wanneer je bij hem kwam solliciteren als tekenaar liet hij je twee tekeningen maken ; eerst een zwart vlak met een witte kader en dan een zwarte kader rond een wit vlak. Met deze proef kon Eddy beoordelen of je als tekenaar voldoende techniek had ».*

Ryssack heeft het tijdens zijn loopbaan niet altijd makkelijk gehad daar hij nooit een blad voor de mond nam. Zijn strenge hand en zin voor perfectionisme vielen niet bepaald in goede aarde. Meningsverschillen met de directie en de redacties lagen dan ook aan de basis van zijn vertrek bij Dupuis in 1969. De leiding van de TVA studio was ondertussen reeds overgenomen door Ray Goossens.

Brammetje Bram

Na zijn vertrek bij Dupuis werd Ryssack freelancer en kwam hij via Yvan Delporte in contact met uitgeverij Oberon die voor het stripblad Sjors toen op zoek waren naar een piratenstrip, ter vervanging van Ouwe Niek en Zwartbaard. Het was de start van Ryssacks bekendste reeks : Brammetje Bram : *« Toen ik weg ging bij Dupuis was ik reeds 40 en heb ik de grote beslissing genomen over te stappen van de animatiefilm naar de strip. Tussen de paar mogelijkheden die ik nog zag, leek de strip mij nog de prettigste. Het was een beetje een geforceerde keuze en niet de grote roeping die nou eindelijk doorbrak. In het begin hield ik absoluut niet van piraten, noch van zeilschepen en het scenario was al evenmin van mijn hand. Toch was ik gelukkig als een kind wanneer ik aan een nieuw verhaal kon beginnen »*

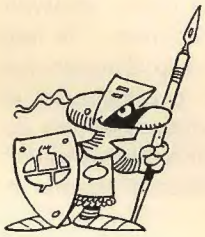

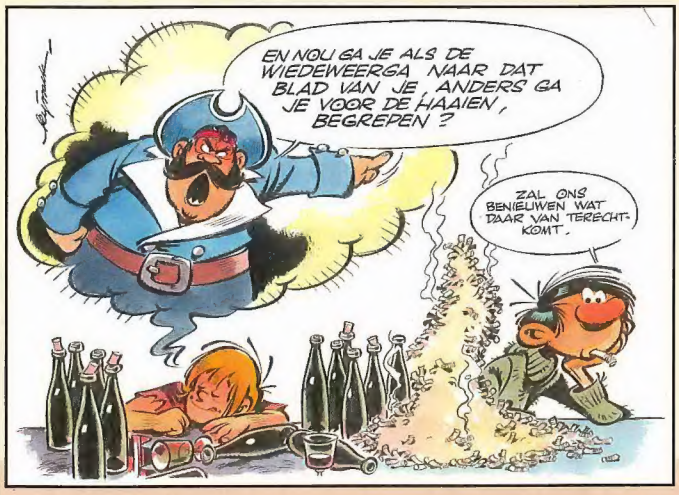
EN NOU GA JE ALS DE WIEDEWEERGA NAAR DAT BLAD VAN JE, ANDERS GA JE VOOR DE HAAIEN, BEGREPEN ?
ZAL ONS BENIEUWEN WAT DAAR VAN TERECHT-KOMT.

Bij Sjors deden ze vaak beroep op zijn talent, om hem zowat alle Dupuisfiguren te laten tekenen : een cover van Ouwe Niek of van Guust? Een wedstrijd, een puzzel, een Kerstplaat met alle figuren samen? Geen probleem! Opnieuw kwam Eddy Ryssack in de rol van manusje-van-alles terecht.

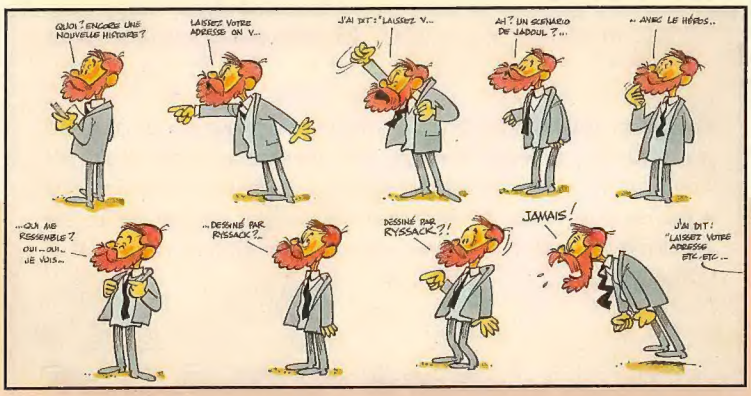

Stripje over Yvan Delporte, toenmalig hoofdredacteur van Robbedoes.

Figuurstudies voor Knevel de Killer, Driek, So-wi-so en Brammetje Bram (Circa 1970).

Vallen en opstaan

Toen in 1975 beslist werd om met Sjors te stoppen, waren 9 verhalen en 6 kortverhalen van Brammetje Bram verschenen. Ondertussen verschenen de kortverhalen eveneens in het Duitse blad *Zack* (als *Pittje Pit*), waar ze doorliepen tot in 1979. Toen de uitgever van *Zack* in 1979 het weekblad *Wham!* startte, werd Brammetje Bram vanaf 1980 ook hierin opgenomen. Dit weekblad hield het echter al na 72 nummers voor bekeken en samen met *Wham!* viel ook het doek over de stripreeks. In 10 jaar tijd heeft Ryssack 15 verhalen en 28 kortverhalen getekend van Brammetje Bram, waarvan er slechts een fractie in album zijn verschenen : *"Ik heb Brammetje Bram gecreëerd voor het stripblad Sjors en dus niet onmiddellijk met de bedoeling om te publiceren in album. Pas na enkele jaren kwam er interesse van de uitgeverij van Zack (Harko Magazines BV) om de verhalen als reeks uit te geven".* De reeks verscheen eveneens in het Frans onder de naam *Colin Colas.*

Opa

Na het stopzetten van het weekblad Sjors in 1975 kreeg Ryssack de kans om de strip Opa te creëren voor het nieuwe weekblad van uitgeverij Oberon : *« Eppo wou Brammetje Bram niet overnemen daar ze reeds voldoende vervolgverhalen hadden. Daarentegen ontbrak het hen aan stopcomics van 1 tot 3 pagina's. Ik heb hun toen het voorstel gedaan van de ouderling in het rusthuis, die behandeld werd als jongeling op pensionaat. Met Opa kon ik mij afzetten tegen rusthuizen en tegen de manier waarop bejaarden er behandeld worden ».*

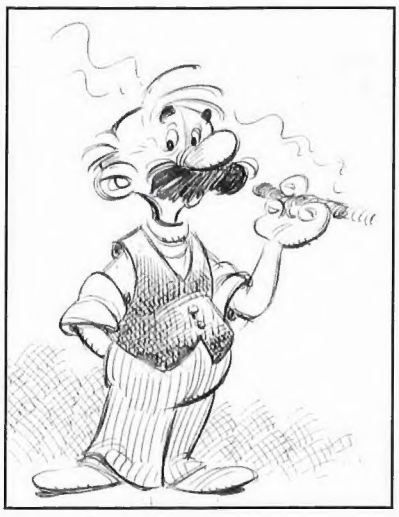

Vier albums van Opa verschenen bij dezelfde uitgeverij. Opa liep van 1975 tot 1983 in Eppo, waarna ook bij dit stripblad het licht uitging.

◀ *Opa was misschien wel het personage dat Ryssack het nauwst aan het hart lag. In die reeks kon hij zijn toch soms cynische kijk op de maatschappij op de meest lieflijke wijze ventileren.*

Werk met een Europese dimensie

Ondertussen had Ryssack zijn actieterrein verder uitgebreid naar andere stripbladen. Zo werkte hij mee aan meerdere binnen- en buitenlandse bladen, o.a. aan het franse *Le Journal de Mickey* (illustraties bij educatieve pagina's op tekst van Yvan Delporte) en de Belgische editie van *Pilote* (gagplaten) en tekende hij de *Schmaks* voor het weekblad Kuifje (1976). Gedurende één maand heeft Ryssack ook de leiding genomen van de Parijse redactie van Tintin met als opdracht deze te reorganiseren.

In de jaren '70 en '80 zagen vele nieuwe stripbladen het licht en doofden er nog meer stilletjes uit. Ryssack heeft meer dan eens het einde meegemaakt van een stripblad. Telkens opnieuw moest hij een nieuw onderdak zoeken voor zijn tekeningen en stripverhalen : *" Ik geloof dat de Europese bladen een verkeerde evolutie gevolgd hebben. De kwaliteit van de druk en de mooie kleuren hebben de prijs van een blad gevaarlijk doen stijgen: ze benaderen zo dicht de prijs van een album dat het publiek begint te twijfelen. De uitgevers dachten ook dat de "Groten" en de "Meesters" voor eeuwig zouden meegaan... en ze vergaten voor opvolging te zorgen. De toekomst vergeten is een vergissing die zwaar betaald wordt."*

Uit het voorgaande blijkt dat Ryssack er in de jaren '70 een enorm hoog productietempo op nahield. Voor inkting en inkleuring van Brammetje Bram kreeg hij hulp van Gilbert Declercq, die parttime voor hem werkte. Gilbert herinnert zich nog een citaat tijdens het eerste bezoek bij Ryssack: *"voor mij is een millimeter een kilometer"*. Gilbert Declercq typeert zijn vriend Eddy als een cynische humorist en een workaholic.

◀ *(Dani :) Ryssack had een bijzonder grote bewondering voor het meesterschap van Franquin. In diens spoor kon hij af en toe niet aan de verleiding weerstaan om zelf ook eens enkele "monstertjes" op papier te zetten. Hier een voorbeeld. De bewondering was overigens wederzijds. Voor het tekenfilmproject De Banjers, een der laatste werkstukken van Franquin, deed deze heel graag een beroep op Eddy Ryssack voor het uitwerken van de decors.*
Dat werden meesterlijke pasteltekeningen!

(Dani :) Eddy Ryssack was een der zeldzame Vlamingen die de pagina's van Pilote heeft gehaald. Daar kreeg hij vrije ruimte voor satirische prenten in de stijl van MAD-tekenaar Jack Davis, een van zijn grote voorbeelden. Mede dank zij zijn grondige kennis van het Frans stond er geen rem op zijn fantasie. Allerhande kleine krantenberichten bezorgden hem inspiratie voor satire op hoog niveau. In dit voorbeeld maakte hij brandhout van de "Anti-Vloekersbond" die destijds in België nog bitter actief was. ▼

OUI ! ELLE EXISTE, LA LIGUE ANTI-JURONS !
CE QUI PLUS EST, CETTE ANNÉE, ELLE FÊTE SON 55ème ANNIVERSAIRE. C'EST LE MOMENT OU JAMAIS DE CHANGER VOS VILAINES HABITUDES, CAR SINON...
CORNEGIDOUILLE !
LES AGENTS ANTI-JURONS POURRAIENT TRÈS BIEN S'EN CHARGER POUR VOUS !
DÈS LE MOMENT DE VOTRE RÉVEIL TARDIF.
NE JURE PAS - NE LAISSE PAS JURER DEVANT TOI (sic)
• EN PASSANT PAR LE PETIT CAFÉ DU MATIN...
• ...PAR LE DOIGT COINCÉ DANS LA PORTE...
• ...ET PAR VOTRE DESCENTE RAPIDE ET MÉCANISÉE.
BOUGRE
SAPERLOTTE
FICHTRE
DE VENTREBLEU
ET AINSI TOUT AU LONG DE LA JOURNÉE JUSQU'AU MOMENT OÙ CES DIGNES AGENTS A-J PEUVENT ENFIN RENTRER CHEZ EUX, HARASSÉS, MAIS HEUREUX...
LE SEIGNEUR SERA CONTENT DE SON SERVITEUR.
CIEL, MON MARI !
C'EST POUR LE GA-GA-GAZ !
...POUR S'OCCUPER DE LEURS PROPRES PROBLÈMES !

De Vlaamse Onafhankelijke Stripgilde

Op initiatief van Danny De Laet werd in 1980 de Vlaamse Onafhankelijke Stripgilde opgericht als beroepsvereniging van de Vlaamse striptekenaars, scenaristen en cartoonisten. De moedigen van het eerste uur waren Berck, Kris De Saeger, Hec Leemans, Merho, Marc Sleen, Jean-Pol en Eddy Ryssack, die werd aangesteld als voorzitter. Tot 1985 bleef hij aan het stuur van de Stripgilde, waarna Hec Leemans als opvolger "aangeduid" werd.

Merho over Eddy Ryssack : *« hij was de stuwende kracht van de eerste dagen en zonder hem was deze vereniging nooit van de grond gekomen. Hij was de eerste voorzitter en nam deze taak, zoals alles wat hij deed, zeer ernstig. In die tijd werd er elke maand vergaderd in een zaaltje boven café Salvador in Antwerpen. Als bestuurslid moest je al een verdomd goede uitvlucht hebben voor de voorzitter om een vergadering te verzuimen. Onder leiding van Eddy konden we eindeloos discussiëren over de kleur van de lidkaarten. Voor een piepklein tekeningetje in het infoblad trok hij gerust een halve dag uit. Een perfectionist als Eddy ben ik nooit meer tegengekomen »*

Jean-Pol (die sinds de oprichting nog steeds penningmeester van de Stripgilde is) hield ook nadien nauw contact met Eddy Ryssack : *« Met hem kon je lol maken maar wanneer het nodig was, trad hij op als een strenge voorzitter. Eddy was niet iemand waarbij je onmiddellijk in de gratie viel. Maar wanneer hij je beter leerde kennen, werd hij een echte vriend die alles voor je zou doen. Ik ging regelmatig Eddy bezoeken in Kluisbergen wanneer ik inspiratie zocht voor een nieuw verhaal van Annie en Peter of een gag voor Kramikske en hij heeft ook enkele verhalen meegetekend.*

▲ *De Stripgilde in 1985. Een nieuwe voorziter wordt verkozen. Van links snaar rechts herkennen we Merho, Jean-Pol, Marc Sleen, Berck, Dani, Rouffa, Ryssack en natuurlijk de vrijwilliger, Hec Leemans, die ook de tekening maakte.*

Reclamewerk

Begin jaren '80 stopte Ryssack noodgedwongen eerst met Brammetje Bram en iets later ook met Opa. Vanaf dan legde hij zich toe op publiciteitswerk en werkte hij slechts sporadisch mee aan andere stripreeksen. Zo tekende hij *Cesar & Rigobert*, een reclamestrip voor het wasproduct Bio-tex (1982), tekende hij mee aan *De Kreet van Kwibus* van Jean-Pols Annie & Peter en maakte hij een scenario voor Johnny Goodbye, *Stuwadoors en Maneschijn*. In die periode deed Dani Dacquin regelmatig beroep op hem voor reclametekeningen en -strips. De manier waarop Eddy Ryssack zijn ziel stak in dit reclamewerk, verdient eigenlijk een heel apart artikel. We laten Dani enkele typerende anecdotes vertellen.

◀ *Ten behoeve van onze klant Siemens, moest ter ondersteuning van een interne cursus een dia-reeks worden ontworpen. De bedoeling was, duidelijk te maken hoe een bepaald product bedacht, ontwikkeld en in de praktijk wordt gebracht met alles wat daarrond komt kijken. Eddy Ryssack was de gedroomde man om daar vorm aan te geven. Zijn idee, dat op handgeklap werd onthaald, was een burleske uitvinding: een bolhoed die men in bad kon opzetten en waaraan een mechanisch armpje was bevestigd dat in bad je rug kon wassen. Alles werd in een lange reeks beelden van naaldje tot draadje uitgelegd: vanaf het basisidee tot de toepassingen in de praktijk, distributie, stockbeheer, kwaliteitscontrole, en noem maar op...*

Van Electrabel kwam de opdracht om voor het kliënteel een stripreeks te maken over de geschiedenis en ontwikkeling van elektriciteit en over de moderne toepassingen. Er mocht fantasie bij te pas komen, maar het mocht dan toch niet al te gek worden. Voor de geleerde ingenieurs van de maatschappij was elektriciteit een vreselijk ernstig aangelegenheid. Eddy Ryssack danste behendig op de slappe koord. Hij koos als centraal figuurtje een poes die in Vlaanderen de naam "Tomcat" meekreeg. Het werd een uiterst plezierige reeks die zonder twijfel een heruitgave verdient. Eénmaal liep het wat fout en moest in een plaat één der prentjes worden gewijzigd. Hierbij de gecensureerde versie. Het verhaaltje draait rond Tomcat die nabij de noordpool bijna doodvriest, maar toch tijdig uit zijn ijzige droom ontwaakt naast de genoegens van een accumulatiekachel. Eddy zette in plaatje 3 op het derde bandje Tomcat oog in oog met hongerige pinguins. Die dreigden (in weerwil van het feit dat pinguins allerminst vleeseters zijn!) onze poes op te peuzelen. Een grapje met een knipoog dus. Een der reeds geciteerde ingenieurs merkte doodernstig op dat er aan de noordpool geen pinguins leven, en eiste een aanpassing. De in zijn striphart getroffen Ryssack ging noodgedwongen in op de eis en verving de pinguins door... een vleesetende yeti. Een wezen dat voor zover gekend ook niet direct in de buurt van de noordpool leeft... ▶

TOMCAT
Rijpack
DE BLIZZARD RAAST AL WEKENLANG DOOR DE EEUWIGE POOLNACHT, OVER DE ONMETELIJKE IJSVLAKTEN VAN NOVA ZEMBLA ...
MAAR ÉÉN MAN HEEFT DE STRIJD AANGEBONDEN MET DE NATUURELEMENTEN : PROF. DR. TOMCAT JR. !
DE HASTINGEN MOETEN VERDER GAAN!
HET WELZIJN VAN HET MENSDOM STAAT OP HET SPEL !
"... IK MOET ME VERWARMEN DOOR TWEE IJSSPEELS HARD OVER ELKAAR TE WRIJVEN ... "
"IK HEB DE LAATSTE VOORRADEN AANGESPROKEN. HET EINDE NADERT ... "
"OP JACHT GAAN KAN IK NIET MEER : AL MIJN KRUIT IS BEVROREN ... "
KLAK-KLAK-KLAK
KLIK
"AL MIJN LICHTBRONNEN ZIJN UITGEPUT ; IK MOET ME BEHELPEN MET WOLLEN SOKKEN GEDRENKT IN ROBBENVET ... "
"IK SCHIJNE DAT BIJ HET SCHAARSE LICHT VAN M'N LAATSTE SOK ... "
HONGERIGE PINGUÏNS BELOREN REEDS HUN WEERLOZE PROOI !
MAAR PROF. DR. TOMCAT JR. BLIJFT TROUW ZIJN DAGBOEK INVULLEN, ZIJN BEVROREN VINGERS OMKLEMMEN HET LAATSTE STOMPJE POTLOOD ...
PLOP

TOMCAT
EIGENLIJK WAS DE OERMENS EEN ARME DOMPELAAR...
MIJN VROUW HEEFT HAAR ZINNEN GEZET OP EEN DIEPVRIESHOL!
HAAST JE WAT!
MIJN HELE MAMMOET GAAT ONTDOOIEN!
HET SYSTEEM GAF WEL PROBLEMEN ALS ER ONVERWACHT BEZOEK KWAM...
EEN PAAR DAGEN GEDULD...
VEEL EN VEEL LATER WAS HET OPVULLEN VAN DE IJSKELDERS NOG STEEDS EEN ZWAAR KARWEI...
...WAARAAN ENKEL DE KASTEELHEER GENOEGEN BELEEFDE.
TWEE KLOMPJES OF JE GAAT VOOR DE BIJL!
EEN TSARINA SLOOT DESTIJDS ZELFS HAAR VRIEND EN ZIJN LIEFJE OP IN EEN SOORT KOELKAST.
MAG IK ER DE BOTER BIJZETTEN, TSARINA?
EEN HÉÉL RIJKE GEK IN VALPARAISO BESTELDE OOIT ZIJN IJS AAN DE ZUIDPOOL...
...MAAR IN ONZE CONTREIEN WAREN ER SLIMME HANDELAARS!
HÉ, LEVER JIJ HIER OOK WATER?
HEB JE SOMS WAT AAN TE MERKEN OP MIJN VOLLE MELK?
IJS
EN ONZE GROOTMOEDERS WAREN WAT TROTS OP HUN "IJSKASTEN".
TEGENWOORDIG ZIJN DIEPVRIEZERS NIET MEER WEG TE DENKEN UIT ONS LEVEN.
MAAR KOOP HEM NIET TE KLEIN: ±80 LITER PER GEZINSLID!
EEN KOFFERMODEL WERKT ZUINIGER...
...MAAR EEN KASTMODEL IS ERG PRAKTISCH.
MAAR PROBEER NOOIT EEN DIEPVRIEZER TE VERKOPEN AAN ESKIMO'S: DIE HOUDEN HET BIJ EEN GEWONE KOELKAST...
MAXIMUM 5°C BOVEN NUL. LEKKER WARM!
VAAK BEN JE BETER MET TWEE KLEINE DAN MET ÉÉN GROTE!
EEN VIERSTERREN-MODEL MOET KOELEN TOT -24°C EN LIEFST NOG LAGER.
Aymark

▲ *Tomcat (uit : Energie Voor U)*

De "Yeti" die de gewraakte pinguins moest vervangen

Sprookje...

In 't Gentse liep een wolf in 't rond
hij dacht: 'k wou da'k eens wat lekkers vond,
het was een oud zeer
maar voor deze keer
koos hij Roodkapjes lekkere kuite...

Een der dromen van Ryssack was de wereldgeschiedenis ter herschrijven en hertekenen. Wij kunnen het alleen maar jammer vinden dat hij dit nooit heeft kunnen doen. Hier dan toch een voorbeeld hoe hij de evolutie van de huisvaat zag...

UIT OPGRAVINGEN IS GEBLEKEN DAT, ZELFS IN HET PRILLE BEGIN VAN ONZE BESCHAVING, DE MENS ERAAN HIELD ZIJN EETGEREI NETJES TE HOUDEN. HET ONTBREKEN VAN VAATWERK EN BESTEK HERLEIDDE HET OPRUIMEN TOT ZIJN EENVOUDIGSTE VORM.
KEIZER KAREL DE GROTE (742-814) BEZAT DE GROOTSTE VERZAMELING BORDEN VAN ZIJN TIJD. HIJ RIEP DE KAROLINGISCHE JEUGD OP TOT HET SCHOONMAKEN VAN ZIJN HUISRAAD IN DAARTOE INGERICHTE LOKALEN.
LATER WERD HET VAATWERK VERVANGEN DOOR ÉÉN SYMBOLISCH ZWART BORD. MAAR HET SCHOONMAKEN DUURT VERDER TOT IN ONZE TIJD.
JULES POLO, ACHTERNEEF VAN DE BEROEMDE MARCO, VERHAALT IN ZIJN REISINDRUKKEN HOE DE KOZAKKEN UIT DE STEPPEN VAN NOVOSIBIRSK, GROEZELIGE BORDEN EN DRINKGLAZEN GRONDIG EN DEFINITIEF OPRUIMDEN. DEZE MOOIE TRADITIE RAAKTE IN ONBRUIK NA DE UITVINDING VAN HET RUBBERBORD, ONDER TSAAR NIKOLAAS II.
IN HET PORTUGAL VAN DE 16E EEUW DEDEN DE HUISVROUWEN GEZAMENLIJK DE VAAT AAN DE BOORDEN VAN DE PLAATSELIJKE RIVIERTJES. MEN NOEMDE HEN "LAVANDIÈRES" EN ZIJ LAGEN AAN DE OORSPRONG VAN HET BEKENDE "PORTUGEES PORCELEIN". ZEER GEGEERD DOOR DE VERZAMELAARS VAN PORTUGEES PORCELEIN.
DE PRIMITIEVE INDIAAN AANRIEP OP REGELMATIGE TIJDSTIPPEN KWAKIUTL, DE REGENGOD, OPDAT DEZE ZICH ZOU ONTFERMEN OVER HET AARDEWERK VAN DE STAM. KWAKIUTL WAS ZEER GELIEFD BIJ DE SQUAWS VAN CENTRAAL AMERIKA.

Het Belgische Centrum van het Beeldverhaal

In 1985 werd VZW Belgisch Centrum voor het Beeldverhaal (BCB) opgericht en werd Ryssack de eerste nederlandstalige co-directeur (tot in 1993) samen met de franstalige Guy Dessicy. Deze nieuwe opdracht betekende echter niet dat Ryssack zijn tekenpenseel in de schuif legde. Ryssack creëerde de stripridder als mascotte voor het BCB en werkte mee aan het huisblad *Imago*.

Daarnaast bleef Ryssack vooral actief in de publiciteit met enkele bekende en minder bekende figuurtjes als *Woepie* (Het Laatste Nieuws), *Nostradamus* (Snoeck's Almanach), e.a. In 1992 bracht Het Laatste Nieuws in een speciale uitgave een gezamelijk avontuur van Woepie en Kiekeboe. Merho herinnert zich Ryssack : *« De eerste keer dat ik Eddy ontmoette, was bij hem thuis ergens begin jaren '70. Hij was bezig een plaat van Brammetje Bram te inkten en zijn hand steunde daarbij op een papieren servetje, zodat zijn blad niet vet kon worden. Dat beeld typeert Eddy ten voete uit. Eén van zijn medewerkers hielp me ooit met het inkten van Kiekeboe. Toen het werk afgeleverd werd, excuseerde Ryssack zich omdat er nog penseelstreken zichtbaar waren in de zwarte vlakken. Zoiets zie je uiteraard bij reproductie niet, maar voor Eddy moest een origineel smetteloos zijn. Retoucheren met witte gouache of iets overplakken, was ten strengste verboden. Een fout mocht hoogstens voorzichtig met een gillette-mesje weggeschraapt worden, zolang er maar geen storende krasjes zichtbaar bleven. »*

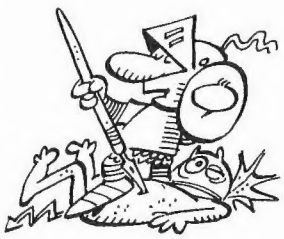

Afscheid van een groot tekenaar

Reeds begin jaren '90 leek Ryssack zich niet meer thuis te voelen in de hedendaagse stripwereld en maakte hij zich zorgen om de beleid van verschillende uitgeverijen. Ook nu weer nam hij geen blad voor de mond: *"De nieuwe verhalen zijn veeleer voor echte fanaten en beantwoorden niet meer aan onze ideeën. Ik ben echt bevreesd voor een onbetaalbare kunst die niet echt meer tot de lezer zal doordringen en die, zonder subsidie, in musea zal verdwijnen. De stripmarkt wordt overspoeld door luxe-albums, ex-librissen, seriegrafieën en dergelijke, de personalisatie wordt belangrijk voor de strip. Dit alles is niet goedkoop en ik hoop dat strips hierdoor niet onbereikbaar zullen worden voor sommigen. We zijn ver weg van het universum dat mij vertrouwd was."*

Wegens gezondheidsredenen nam Ryssack in 1994 als directeur afscheid van het BCB en met zijn eigen woorden nemen ook wij 10 jaar later afscheid van Eddy Ryssack : *« Het is mooi geweest. Ik wandel al sinds 1958 in dit stripwereldje rond en kan terugkijken op een succesvolle loopbaan. Ook het BCB is in goede handen, zodat ik met een gerust gemoed kan vertrekken... »*

Uit de bibliotheek van ROSSE JOHN

...en zijn halve trouwboek

De oude Suske en Wiske-albums
Deel XI

Het nieuwe albuw
Suske en Wiske

De Cirkusbaron

is zo juist verschenen

Prijs : 38 Frank

GOED ETALEREN TIJDENS DE VACANTIE
BETEKENT MEER VERKOPEN !

Uitgeverarnij : N.V. STANDAARD-BOEKHANDEL
ANWERPEN

Advertentie in
De Boek- en Dagbladhandelaar
van juni 1954

In het najaar van 1954 kregen de Vandersteenliefhebbers twee nieuwe series voorgeschoteld. Op 6 oktober werden de eerste drie deeltjes van de lange succesreeks Bessy aan de boekhandels geleverd : *Het Geheim van Rainy Lake*, *De Laatste Diligence* en *Het Geheimzinnige Spoor*. De eerste twee delen van Bessy (*De Pioniers* en *Het Geheim van Rainy Lake*) had Vandersteen reeds eerder, in 1953, in eigen beheer laten verschijnen in de Franse taal. Alle Bessy's werden gedrukt door drukkerij Erasmus, waar ook de Suske en Wiske-albums uit de rode reeks werden gedrukt.
Nog in oktober verscheen het eerste Tijl Uilenspiegel-verhaal *De Opstand der Geuzen* voor de prijs van 55 BEF. Dit album werd gedrukt op de persen van de drukkerij Van Cortenbergh, waar ook *Het Spaanse Spook* was gedrukt. Dit album verscheen tegelijkertijd in het Frans bij *Les Editions du Lombard*, in een gekartonneerde editie.

- Pierre Borms -

De avonturen van SUSKE EN WISKE !

Voor alle kinderen die gaarne lachen!

Laatst verschenen albums :

- DE STERRENPLUKKERS 38 fr.
- DE LACHENDE WOLF 38 fr.
- DE DOLLE MUSKETIERS 38 fr.
- DE TAMTAMKLOPPER 38 fr.
- DE CIRCUSBARON 38 fr.
- DE SPEELGOEDZAAIER (versch. in Octob.)
- HET SPAANSE SPOOK (in kleuren) 48 fr.
- DE SCHAT VAN BEERSEL (in kleuren) 55 fr.

★ Spaar voor deze plezante albums, of vraag ze ten geschenke voor uw verjaardag, uw feestdag of als ge eens goed uw best hebt gedaan. En vergeet niet ze te vragen aan die goede St. Niklaas!
★ Elk album bevat een volledig en spannend verhaal van meer dan 600 tekeningen onder een veelkleurig omslag.

AMUSANT ★ SPANNEND ★ GEZOND!

En nog een puik album van Willy Vandersteen :
TIJL UILENSPIEGEL
Geheel in kleuren 55 fr. *Verschijnt in October.*

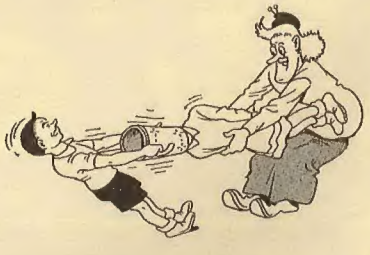

Vloeipapier 1954.

26. De Avonturen van Suske en Wiske : De cirkusbaron

a) eerste druk albumuitgave

- exacte releasedatum : 1 juni 1954
- prijs : 38 BEF
- Herkenning eerste druk : de achterkant van de cover vermeldt de volgende Suske en Wiske-titels : *De Cirkusbaron,* met *De Speelgoedzaaier* in voorbereiding. Het eerste Tijl Uilenspiegel-album wordt nog niet aangekondigd !
- oplagecijfer : onbekend
- afmetingen : 20,5 cm x 25,7 cm
- binnenwerk : aantal pagina's : 56 (één schutblad en 55 strippagina's = 220 strookjes) alternerend gedrukt in blauw en bruin. Imprint Drukkerij Erasmus op pagina 56.
- omslag : zwaardere papiersoort (licht karton), maar niet echt gekartonneerd. De binnenkant van dit omslag is bruin.
- Nietjes : afgerond
- Speciale opmerkingen: geen

b) voorpublicatie :

- in het dagblad *De Standaard* verschenen tussen 1 januari en 11 mei 1954, 220 strookjes.
- Er verscheen een aankondigingstekening in De Standaard van 29 december 1953.
- Er verschenen aankondigingsstroken in *De Standaard* van 31 december 1953.

c) belangrijkste heruitgaven

- Tweede druk verscheen ook in 1954 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titel *De Cirkusbaron,* met *De Speelgoedzaaier* in voorbereiding. Ditmaal wordt het eerste Tijl Uilenspiegelalbum wel aangekondigd!
- Derde druk verscheen in 1955 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titels *De Yzeren Schelvis* en *De Kleppende Klipper* in voorbereiding.
- Vierde druk verscheen ook in 1955 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titels *De Kleppende Klipper* en *De Straatridder* in voorbereiding
- in de reeks Suske en Wiske Klassiek [1]

d) publicitair materiaal

- advertentie in *De Boek- en Dagbladhandelaar* van juni 1954 waar aangekondigd wordt dat *De Cirkusbaron* gaat verschijnen.
- In september verspreidde de N.V. Standaard-Boekhandel vloeipapieren waarop het verschijnen van het eerste Tijl Uilenspiegel-verhaal in oktober 1954 werd aangekondigd. Ook *De Speelgoedzaaier* werd erop aangekondigd voor oktober, maar in werkelijkheid verscheen die een maand later.

EERSTE druk, ZONDER Tijl Uilenspiegel ▼

Beste jongens en meisjes,
W. Vandersteen
tekende voor U reeds de volgende albums :
DE AVONTUREN VAN
SUSKE EN WISKE
Spannende albums, alle om ter plezierigst :
— OP HET EILAND AMORAS
— DE KONING DRINKT
— PRINSES ZAGEMEEL
— DE ZWARTE MADAM
— DE WITTE UIL
— BIBBERGOUD
— LAMBIORIX
— DE STIERENTEMMER
— DE STALEN BLOEMPOT
— HET ZINGENDE NIJLPAARD
— DE RINGELINGSCHAT
— DE TUFTUF-CLUB
— HET BEVROREN VUUR
— DE STERRENPLUKKERS
— DE LACHENDE WOLF
— DE DOLLE MUSKETIERS
— DE TAMTAMKLOPPER
— DE KNOKKERSBURCHT
— DE CIRCUSBARON
— DE SPEELGOEDZAAIER (in voorbereiding)
Buiten reeks :
Volledig in kleuren !
— HET SPAANSE SPOOK
— DE TARTAARSE HELM
— DE SCHAT VAN BEERSEL
En iets nieuws voor de kleintjes :
MET SUSKE EN WISKE KLEUREN EN UITKNIPPEN (2 Albums)
DE FAMILIE SNOEK
Elf albums, waarvan ook uw ouders prat zullen beleven :
1. DE FAMILIE SNOEK
2. DE FAMILIE SNOEK GROEIT AAN
3. SNOEK EN ZIJN KLEINKINDEREN
4. LAAT SNOEK MAAR LOS
5. SNOEK IN DE BOTER
6. SNOEK TEN AANVAL
7. SNOEK GEEFT KATOEN
8. SNOEK IN DEN HOEK
9. SNOEK HEEFT AMBRAS
10. SNOEK WORDT SNUGGER
11. SNOEK KRAAIT VICTORIE (in voorbereiding)

27. De Avonturen van Suske en Wiske : De speelgoedzaaier

a) <u>eerste druk albumuitgave</u>

- exacte releasedatum : november 1954
- prijs : 38 BEF
- Herkenning eerste druk : de achterkant van de cover vermeldt de volgende Suske en Wiske-titels : *De Speelgoedzaaier,* met *De IJzeren Schelvis* in voorbereiding..
- oplagecijfer : onbekend
- afmetingen : 20,5 cm x 25,7 cm
- binnenwerk : aantal pagina's : 56 (één schutblad en 55 strippagina's = 220 strookjes) alternerend gedrukt in blauw en bruin. Imprint Drukkerij Erasmus op pagina 56.
- omslag : zwaardere papiersoort (licht karton), maar niet echt gekartonneerd. De binnenkant van dit omslag is bruin.
- Nietjes : afgerond
- Speciale opmerkingen: in elk exemplaar van de eerste druk stak een inlegvelletje waarop de eerste drie Bessy-albums werden voorgesteld.

b) <u>voorpublicatie</u> :

- in het dagblad *De Standaard* verschenen tussen 17 mei en 24 september 1954, 220 strookjes.
- Er verscheen een aankondigingstekening in De Standaard van 13 mei 1954.

- Er verschenen aankondigingsstroken in *De Standaard* van 15 mei 1954.

c) <u>belangrijkste heruitgaven</u>

- <u>Tweede druk</u> verscheen in 1955 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titel *De IJzeren Schelvis* en *De Kleppende Klipper* in voorbereiding
- <u>Derde druk</u> verscheen ook in 1955 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titels *De Straatridder* en *De Bokkerijders* in voorbereiding.
- in de reeks Suske en Wiske Klassiek [2]

d) <u>publicitair materiaal</u>

- Advertentie in *Het Nieuwsblad* van 27 november 1954 waar het verschijnen van *De Speelgoedzaaier* en *De Opstand der Geuzen* (Tijl Uilenspiegel 1) wordt besproken.
- Sinterklaasfolder van de N.V. Standaard-Boekhandel waaruit blijkt dat *De Speelgoedzaaier* pas verschenen is : ook advertenties voor Tijl Uilenspiegel en Bessy.
- Eindejaarsfolder van Boekhandel De Vlijt : Keurboekencatalogus, met advertentie van *De Speelgoedzaaier* en *Bessy*.
- Folder op krantenpapier met op elke pagina een pagina uit een Suske en Wiske-verhaal. Verscheen ook in de eindejaarsperiode 1954, mogelijk als bijlage van het weekblad *Ons Volk*
- In het nummer van *Kuifje* van 30 december 1954 werd het album besproken, alsook het eerste album van Tijl Uilenspiegel en de drie eerste Bessy-albums

Beste jongens en meisjes,
W. Vandersteen
tekende voor U reeds de volgende albums :
DE AVONTUREN VAN
SUSKE EN WISKE
Spannende albums, alle om te plezierigst :
— OP HET EILAND AMOR
— DE KONING DRINKT
— PRINSES ZAGEMEEL
— DE ZWARTE MADAM
— DE WITTE UIL
— BIBBERGOUD
— LAMBIORIX
— DE STIERENTRAMMER
— DE VIJALEN BLOEMPOT
— HET ZINGENDE NIJLPAARD
— DE RINGELINGSCHAT
— DE TUFTUF-CLUB
— HET BEVROREN VUUR
— DE STERRENPLUKKERS
— DE LACHENDE WOLF
— DE DOLLE MUSKETIERS
— DE TAMTAMKLOPPER
— DE KNOKKERSBURCHT
— DE CIRCUSBARON
— DE SPEELGOEDZAAIER
— DE IJZEREN SCHELVIS (in voorbereiding)
Buiten reeks :
Volledig in kleuren !
— HET SPAANSE SPOOK
— DE TARTAARSE HELM
— DE SCHAT VAN BEERSEL
En iets nieuws voor de kleintjes :
MET SUSKE EN WISKE KLEUREN EN UITKNIPPEN (3 Albums)
Nog een heerlijk album van Willy VANDERSTEEN
TIJL UILENSPIEGEL
(De opstand der geuzen)
DE FAMILIE SNOEK
Elf albums, waarvan ook uw ouders prat zullen gaan !
1. DE FAMILIE SNOEK
2. DE FAMILIE SNOEK GROEIT AAN
3. SNOEK EN ZIJN KLEINKINDEREN
4. LAAT SNOEK MAAR LOS
5. SNOEK IN DE HOTER
6. SNOEK TEN AANVAL
7. SNOEK GEEFT KATOEN
8. SNOEK IN DEN HOEK
9. SNOEK HEEFT AMBRAS
10. SNOEK WORDT SNUGGER
11. SNOEK KRAAIT VICTORIE

SUSKE EN WISKE

WILLY VANDERSTEEN

De avonturen van SUSKE en WISKE

Meer dan 20 titels verschenen.

nieuw

DE SPEELGOEDZAAIER

Vraag deze albums ten geschenke of spaar er voor.

600 tekeningen. — Prijs : 38 fr.

Nog een nieuw album van WILLY VANDERSTEEN

Tijl Uilenspiegel

(DE OPSTAND der GEUZEN)

Een puik spannend verhaal (zonder Suske en Wiske !)

68 bladzijden geheel in kleuren 55 fr.

Verkrijgbaar in alle boekhandels en bij de uitgever.

BESSY

de nieuwe serie pulke tekenverhalen uit het STUDIO WILLY VANDERSTEEN

DE AVONTUREN VAN BESSY DE TROUWE HOND

In de reeks avonturen van de jonge Andy en zijn trouwe hond Bessy, in het Hoge Noorden van Canada, verschijnen :

HET GEHEIM VAN RAINY LAKE
DE LAATSTE DILIGENCE
HET GEHEIMZINNIG SPOOR

Elk stechts 25 fr.

N. V. STANDAARD-BOEKHANDEL

REN SCHELVIS
door Willy Vandersteen
Copyright Uitgever
...rond Alanta zwemmen Serpentix, de zij zeeslang, die opeten wij zeemeerminnekens.
...Mij verbergen in wrak... Dan gevonden door Dienerdale, de duiker. Seffens Jzeren Schelvis op bodem vallen. Dan wij naar Alanta zwemmen moeten. Ik bang zijn wij Serpentix ontmoeten!
Ik zekeren das... Ik onsehoorzaam.... Serpentix

▲

Advertentie in
Het Nieuwsblad van 27 november 1954.

Noten :

1) *Suske en Wiske* : *De Cirkusbaron* : gekartonneerd met rode linnen rug en afwisselend bruin en blauw gedrukte pagina's, in de reeks Suske en Wiske Klassiek, Standaard Uitgeverij, 1996

2) *Suske en Wiske* : *De Speelgoedzaaier*: gekartonneerd met rode linnen rug en afwisselend bruin en blauw gedrukte pagina's, in de reeks Suske en Wiske Klassiek, Standaard Uitgeverij, 1996

▶

Oef! zegt Vandersteen.
Bespreking van De speelgoedzaaier en andere nieuwe Vandersteenalbums in Kuifje van 30 december 1954.

IN EEN HOEKJE MET EEN BOEKJE

DE OPSTAND DER GEUZEN

ZO luidt de ondertitel van het eerste deel van **De Avonturen van Tyl Uilenspiegel** die in « Kuifje » verschenen. Het verhaal is, net als in « Kuifje », in twee kleuren gedrukt, en wordt verkocht aan de schappelijke prijs van 55 frank.

DE SPEELGOEDZAAIER

DIT verhaal van Vandersteen kennen de meeste van onze lezers niet, want het verscheen in een dagblad, en het heeft o. a. de sympathieke tante Sidonie als personage. Die tante kennen de meeste lezers van « Kuifje » alleen maar van naam. Een nadere kennismaking is zeer interessant. En nog veel interessanter is die met het drollige Jerommeke, een figuur van Vandersteen, die veel succes kent. (Prijs : 38 frank.)

DE CIRKUSBARON

verscheen eveneens in de dagbladpers. Lezers die het verhaal niet kennen, zullen er veel leute aan beleven, want Lambik is natuurlijk weer op zijn best in zo'n plezant kader als het cirkus ! (Prijs : 38 frank.)

SNOEK KRAAIT VICTORIE

SNOEK en zijn kleine wereld (vrouw, kinderen, familie en gebuur Adhemar) behoort tot de plezantste creaties van de vader van Lambik. Het album bevat een dertigtal vrolijke avonturen, elk in vier bandjes getekend. Het kost maar 28 frank.

DE AVONTUREN VAN BESSY

HET studio van Willy Vandersteen heeft sinds een paar jaar nog een andere tekenreeks : **De Avonturen van Bessy.** Ze spelen zich meestal af in het Hoge Noorden. De drie eerste albums, die thans in het Nederlands verschijnen, dragen als titel : **Het geheim van Rainy Lake, De laatste Diligence,** en **Het Geheimzinnig Spoor.** Wie houdt van verhalen met honden, Indianen trappers, goudzoekers, enz. die vindt in deze goedkope albums zijn bekomst. (25 F. per deel.)

Oef ! zegt Vandersteen voor 1954 zal 't hiermee genoeg zijn !

De vrolijke avonturen van SUSKE EN WISKE

zijn verschenen in een reeks spannende albums, die elk 55 bladzijden tekeningen bevatten! De titels vindt ge hieronder. Ge zult er plezier aan beleven en uw ouders ook!

● Spaar voor deze albums, of vraag ze ten geschenke voor uw verjaardag, uw feestdag of als ge eens goed uw best hebt gedaan. En vergeet niet ze te vragen aan die goede Sint Niklaas !

Plezant ! Spannend ! Gezond !

Koop uw albums « Suske en Wiske » bij voorkeur in uw boekhandel of gazetwinkel ter plaatse. De titels welke hij niet in voorraad heeft, zal hij wel direct voor u bestellen bij zijn gewone grossist, of bij de uitgever : N. V. STANDAARD-BOEKHANDEL, Belgielei, 151, ANTWERPEN

★

Indien er in uw gemeente nog geen boekwinkel is, zend dan de nevenstaande bon aan :

N. V. STANDAARD-BOEKHANDEL
Huidevettersstraat, 59
ANTWERPEN

Verzend deze bon onder OPEN omslag, gefrankeerd met een postzegel van 0,20 fr. en vermeld op het omslag : « Bestelbon voor boeken ».

BON

Onderlijn de titels welke ge verlangt, en vul duidelijk uw naam en adres in.

OP HET EILAND AMORAS	38 fr.	DE STERRENPLUKKERS	38 fr.
DE KONING DRINKT	38 fr.	DE LACHENDE WOLF	38 fr.
PRINSES ZAGEMEEL	38 fr.	DE DOLLE MUSKETIERS	38 fr.
DE ZWARTE MADAM	38 fr.	DE TAMTAMKLOPPER	38 fr.
DE WITTE UIL	38 fr.	DE KNOKKERSBURCHT	38 fr.
BIBBERGOUD	38 fr.	DE CIRCUSBARON	38 fr.
LAMBIORIX	38 fr.	DE SPEELGOEDZAAIER	38 fr.
DE STIERENTEMMER	38 fr.	HET SPAANSE SPOOK (in kleuren)	48 fr.
DE STALEN BLOEMPOT	38 fr.		
ZINGEND NIJLPAARD	38 fr.	DE SCHAT VAN BEERSEL (in kleuren)	55 fr.
DE RINGELINGSCHAT	38 fr.		
DE TUFTUF-CLUB	38 fr.	MET SUSKE EN WISKE KLEUREN EN UITKNIPPEN : per album	20 fr.
HET BEVROREN VUUR	38 fr.		

NAAM : .....

STRAAT en nr : .....

GEMEENTE : ..... Provincie : .....

Drukkerij PERIODICA, N. V., Em. Jacqmainlaan, 127, Brussel.

KEURBOEKEN CATALOGUS

Walter Winterbottom
VOETBALLEN
geb. fr. 135.—
Het onmisbare theorie en praktijkboek

Tore Hamsun
KNUT HAMSUN
MIJN VADER
geb. fr. 195.—

Stanislas d'Otremont
Thomas Quercy
vertaald door
ALBE
Een ontzettelijk meesterwerk
geb. fr. 135.—

1954 DE VLIJT N.M. 1955
BOEKHANDEL
NATIONALESTRAAT, 52 - ANTWERPEN
★ TEL. 32.79.50 ★ P.C.R. 778.14 ★ H.R.A. 3668 ★

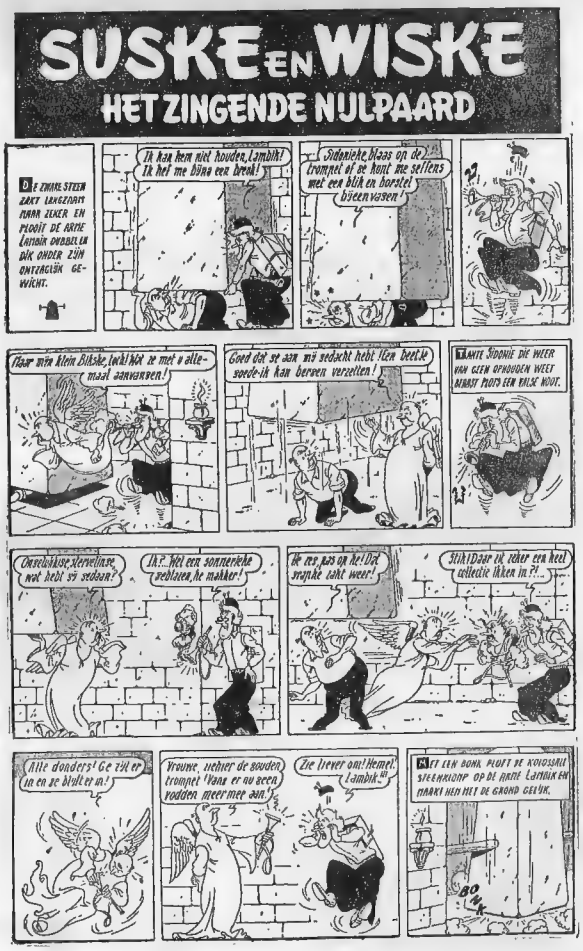

▲ ▶

Folder op krantenpapier met op elke pagina een plaat uit een Suske en Wiske-verhaal.

Om uit te lezen of om uit voor te lezen
HET VLAAMSE SPROOKJESBOEK
door M. DE MEYER
SUSKE en WISKE
Voor alle kinderen die gaarne lachen !
De Avonturen van SUSKE en WISKE
door WILLY VANDERSTEEN
Laatst verschenen albums :
DE STERRENPLUKKERS 38 fr.
DE LACHENDE WOLF 38 fr.
DE DOLLE MUSKETIERS 38 fr.
DE TAMTÂM-KLOPPER 38 fr.
DE CIRCUSBARON 38 fr.
DE SPEELGOEDZAAIER 38 fr.
HET SPAANSE SPOOK 48 fr.
(In kleuren)
DE SCHAT VAN BEERSEL 55 fr.
(In kleuren)
BESSY
Een nieuwe serie pulke tekenverhalen uit het
STUDIO W. VANDERSTEEN
DE AVONTUREN VAN BESSY
De trouwe hond
Reeds verkrijgbaar :
HET GEHEIM VAN RAINY LAKE
DE LAATSTE DILIGENCE
HET GEHEIMZINNIG SPOOR
Spaar voor deze nieuwe serie tekenverhalen of vraag ze ten geschenke !
Elk slechts 25 Fr.
UITGAVEN N.V. STANDAARD-BOEKHANDEL
Verkrijgbaar bij uw grootte boekhandelaar.
Drukk. « De Vlijt », Nationalestraat, 44, Antwerpen.

Eindejaarsfolder van Boekhandel De Vlijt

SUSKE en WISKE
Voor alle kinderen die gaarne lachen !
DE AVONTUREN VAN SUSKE EN WISKE
door WILLY VANDERSTEEN
Laatst verschenen albums :
DE TUF-TUF-CLUB 38 fr.
HET BEVROREN VUUR 38 fr.
DE STERRENPLUKKERS 38 fr.
DE LACHENDE WOLF 38 fr.
DE DOLLE MUSKETIERS 38 fr.
DE TAMTÂM-KLOPPER 38 fr.
DE CIRCUSBARON 38 fr.
DE SPEELGOEDZAAIER 38 fr.
HET SPAANSE SPOOK 48 fr.
(In kleuren)
DE SCHAT VAN BEERSEL 55 fr.
(In kleuren)
Nog een puik album van
Willy Vandersteen :
TIJL UILENSPIEGEL 55 fr.
Gebeid in kleuren (zonder Suske en Wiske)
• Spaar voor deze plezante albums, of vraag ze ten geschenke voor uw verjaardag, uw feestdag of als ge eens goed uw best hebt gedaan. En vergeet niet ze te vragen aan die goede Sint Niklaas !
• Elk album bevat een volledig en spannend verhaal van meer dan 600 tekeningen onder een veelkleurige omslag
BESSY
Een nieuwe serie pulke tekenverhalen uit het
STUDIO W. VANDERSTEEN
DE AVONTUREN VAN BESSY
DE TROUWE HOND
De hoofdfiguren van de avonturen van Bessy zijn de jonge Andy, die met zijn ouders in het Canadese Hoge Noorden woont en vooral zijn trouwe hond BESSY. Voor de jeugd, die belust is op dramatische avonturenverhalen, zullen de spannende en vaak aandoenlijke belevenissen van dit voorbeeldig gezin, met zijn goede trouwe gezel BESSY, iets puiks zijn !
Reeds verkrijgbaar :
HET GEHEIM VAN RAINY LAKE
DE LAATSTE DILIGENCE
HET GEHEIMZINNIG SPOOR
Spaar voor deze nieuwe serie tekenverhalen of vraag ze ten geschenke !
ELK SLECHTS 25 Fr.
HET WONDERBARE LEVEN DER DIEREN
iets puiks !
HET WONDERBARE LEVEN DER DIEREN
Een bijzonder goed boek voor jonge weetgierige koetjes : tal van boeiend verteilde merkwaardigheden over de meest bekende dieren.
Geïllustreerd met tekeningen 25 fr.
Reeds verschenen verhalen :
Don Quichotte / De Hut v/d Oom Tom / Alleen op de Wereld / De Avonturen van Baron van Munchhausen / Gulliver / Reisvaart de Vos / De Reis van Marco Polo / Tijl Uilenspiegel / De avonturen van Pinokkio / Paul Kruger, de Leeuw van Zuid-Afrika / Ben Hur / Willem de Zwijger / Michiel de Ruyter / De Vier Heemskinderen / De Overwintering op
OUD GOUD REEKS
Per boek : 120-140 bladzijden geïllustr., ing. 27 fr. geb. 44 fr.
Nova Zembla / Robinson Crusoë / De Christenen / Willem Tell / Legenden van Nederland / Robin Hood / Goud-Eiland / De Kleine Lord / Alice in Wonderland / Jongensleven / Vlaamse legenden / De Vliegende Hollander / De avonturen van Tom Sawayer / De Inzetvallen van een garde d'Honneur /
De nieuwste :
De Lotgevallen van Pieter Simpel / Huckleburry Finn / Ivanhoe.
De Oud-Goud-serie is een reeks betrouwde boeken en mooie verhalen, die in alle tijden steeds graag werden gelezen en ook thans voor onze jeugd hun bekoring, net als oud goud, zijn blijven bewaren. Boeiend nuttigheid voor de hedendaagse jeugd, keurig uitgegeven, geïllustreerd, en gepresenteerd onder fris veelkleurig omslag, zijn de Oud-Goud-boeken ideale geschenken !

Sinterklaasfolder van de N.V. Standaard-Boekhandel uit 1954. Voorzijde (boven) en achterzijde.

14de Grote Stripveiling.

© Buth/De Negende kunst

Zaterdag 8 mei 2004
om 13.00. u. in het K.U.C.
Kortrijksepoortstraat 254
9000 Gent

Originele tekeningen, Vlaamse en Franse albums in eerste druk, curiosa, luxealbums...

Tegen storting van € 5 op PC 000-1723172-64 ontvangt U de geïllustreerde veilingcatalogus

CASTO BVBA
Nederkouter 8 9000 Gent
09/225 41 25

Bezichtiging der loten:

Vrijdag 7 mei 2004 : 14.00 tot 18.00 u
Zaterdag 8 mei 2004 : 10.00 tot 12.00 u

Ook U kan nog steeds loten inbrengen voor onze volgende veilingen

SPATCH
Een nieuw album van Arcadia verrast je steeds opnieuw!
© 2004 JACQUES SANDRON & RAOUL CAUVIN
VERSCHIJNT OP 13 & 14 MAART 2004 OP DE STRIPBEURS VAN WILRIJK
SLEMPER EN SLOF
WAGENS IN DE STEPPE
ARCADIA vzw
BORGERSTEINLEI 60
B 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
INFO • TEL | FAX 015 55 14 88
INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

Stripwinkel

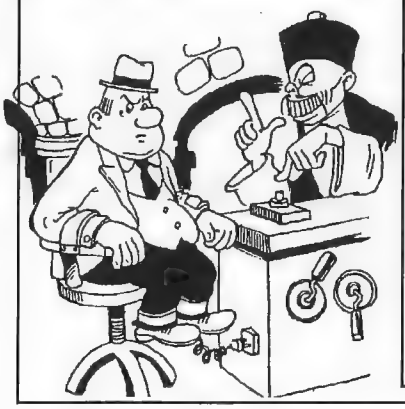

ERIK DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

TISTJEN DOP

strips en games

patersstraat 96 - 2300 turnhout - tel. 014 / 42.88.29
Open : woensdag, donderdag en vrijdag:
10 - 12 en 13.30 - 18 uur
zaterdag: 10 - 17 uur

http://www.tistjendop.be e-mail: info@tistjendop.be

Koffie Klets

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

De droom van Jan Bex, Het Belang van Limburg van 9 januari 2004 tot een verzamelaarexemplaar maken, komt uit (zie : BSM 114). Een stapel oude kranten doet het goed onder stripliefhebbers : voor een bundel van 25 exemplaren van de Gazet van Antwerpen (02/01/'04) met alleen afbeeldingen van stripheld **Kuifje** hebben belangstellenden op een Nederlandse internetveiling inmiddels 245 euro geboden. Volgens de aanbieder zijn nauwelijks nog losse exemplaren van de krant te krijgen. Een enkel exemplaar van de Gazet bracht 17,50 euro op.

Met al de heisa omheen stripfiguur Kuifje zouden we bijna vergeten dat er ook nog iets bestaat als het **Edgar P. Jacobsjaar.** 2004 zal voor een deel in het teken staan van Blake en Mortimer, het duo dat behoort tot de absolute striptop. Het is immers 100 jaar geleden dat Edgar P. Jacobs (1904-1987) geboren werd. Om deze viering extra luister bij te zetten, verschijnt er in samenwerking met de Belgische en Franse post een serie postzegels die zowel Jacobs als zijn stripcreatie Blake en Mortimer in het zonnetje zet. Naar verluidt zou omstreeks oktober 2004 eindelijk de verfilming van het album *Het gele teken* afgerond zijn. Jacobs startte in 1946 met Blake en Mortimer, maar tekende in 40 jaar slechts zeven albums. Jacobs liet de mogelijkheid open dat na zijn dood Blake en Mortimer nieuwe avonturen konden beleven. Omdat er omheen de reeks weinig of geen merchandising bestaat, zou ze al snel een stille dood gestorven zijn. Daarom verdeelt uitgeverij Blake en Mortimer (ondergebracht bij uitgeverij Dargaud) sinds 1996 nieuwe albums op de markt. Dit bij mondjesmaat en met het uiterste respect voor de creaties van Jacobs. Met als resultaat dat ieder nieuw album uitgroeit tot een bestseller, waar het bestaande fonds wel bij vaart. De enige beperking die de uitgever oplegt aan tekenaars en scenaristen is, dat de reeks zich in de jaren 50 moet afspelen en geloofwaardig moet overkomen. Toch wordt meermaals gewezen op het feit dat de verhalen teveel tekst bevatten en uitsluitend bestemd zijn voor freaks met heimwee naar de vijftiger jaren. Toch zijn de verkoopcijfers van ieder nieuw album hoog te noemen. Wie toerisme en strip wil combineren, kan nog tot en met 30 april 2004 terecht in Musée de l'Homme/ Palais de Chaillot 17, place du Trocadéro te 75116 Parijs voor een tentoonstelling die Edgar Pierre Jacobs in het zonnetje zet. Het museum is gesloten op dinsdag en feestdagen, overige dagen geopend van 9h45 tot 17h15. Info +33(0)1.44.05.72.72 of +33(0)1 40.79.36.00.

We berichtten het reeds in BSM 112, toen er nog wat licht gloorde aan de einder, maar nu valt helaas definitief het doek. **Loeki**, het animatie-leeuwtje van het reclameblok van de STER

(Stichting Etherreclame), verdwijnt na 31 december '04 definitief van de Nederlandse televisie. Dat heeft de STER bekendgemaakt. Volgens directeur Julius Minnaar is Loeki niet langer noodzakelijk en bovendien te duur. Loeki blijft vanaf 2005 te volgen op zijn eigen website www.loeki.nl Het leeuwtje deed in 1972 zijn intrede op het Nederlandse scherm. Loeki werd in het leven geroepen om de reclameblokken een "sympathieker aanzien" te geven. Vraag is hoe de diehard-fans zullen reageren op het definitieve verdwijnen van de reclameheld. De plannen voor zijn mediadood zorgden in het najaar van 2003 al voor de nodige ophef. Er werd onder meer een website opgericht waar proteststemmen konden worden uitgebracht.

De lezers van De Posthoorn moesten het dit jaar zonder de traditionele nieuwjaarswens van **Haagse Harry** stellen. De redactie van dit Haagse huis-aan-huisblad weigerde de tekening waarop Haagse Harry, samen met burgemeester Wim Deetman van Den Haag, staat afgebeeld. Uit Harry's gulp komt de Haagse ooievaar, een knipoog naar de recente affaire rond de ADO-supporter die zich met Deetman en ontbloot geslachtsdeel liet fotograferen. Deetman heeft daar aangifte van gedaan. Harry-tekenaar Marnix Rueb meent dat De Posthoorn bang is voor de burgemeester en de adverteerders in het blad. *"Bang voor de burgemeester is De Posthoorn zeker niet"*, zegt Albert Peeters, hoofdredacteur van De Posthoorn. *"De tekening is niet geplaatst omdat De Posthoorn nooit aandacht heeft besteed aan de affaire met Deetman en de ADO-supporter"*, aldus Peeters, *"Dat vonden we in strijd met de goede smaak. Bovendien viel de tekst 'Wè wense u 'n lullag 2004' niet in goede aarde bij de redactie"*. Rueb klaagde enige tijd geleden nog dat er op Deetman zo weinig was aan te merken. Dat maakte het moeilijk om grappen over hem te verzinnen. Daar is de tekenaar inmiddels van terug : *"de laatste tijd heeft hij zijn ware aard laten zien met zijn zwerversverbod, zijn samenscholingsverbod, enzovoort. In De Posthoorn neem ik hem nooit heel erg te grazen, maar dat doe ik wel in mijn strip in de Daklozenkrant"*.

Walt Disney zelf was tijdens zijn leven al een legende, hij ontwierp diverse animatiefilms die reeds jaren de tand des tijd weerstaan. Maar Walt Disney (1901-1966) was meer dan animatie alleen. Nu kan de ware liefhebber een unieke verzameling Disney memorabilia ontdekken, dit via een boek, waarin spulletjes zitten die men echt kan vastpakken. Een boek gevuld met exacte kopieën van handgeschreven brieven van **Walt Disney**, tickets van de openingsdag van Disneyland en eerste schetsen van Disneyfiguren. Bij dit boek hoort een cd waarop Walt Disney het woord voert. Ook radioreclame passeert de revue, dit uit de jaren '50 en '60. *Uit de schatkamers van Disney,* een boek vol nostalgie met bijhorende cd, werd samengesteld door Robert Tieleman, verkrijgbaar voor 40 euro en uitgegeven door The House of Books.

Eric Schreurs verdwijnt uit Nieuwe Revu. Vanaf 1 februari verschijnt een compleet gerestylde Revu, waarin geen plaats meer is voor de strip **Kleppie**, (de jonge jaren van Joop Klepzeiker). Dit meldt Toestand, een blad van de School voor Journalistiek in Utrecht. Voor Kleppie komen twee nieuwe rubrieken in de plaats, getiteld *Nest* en *OpgemetenToestand. Nest* gaat over de slaapkamer van iemand en de persoon hierachter en *Opgemeten* wordt een soort sportrubriek, waar mensen wat over hun (sport)lichaam vertellen. Geen vervangende strip dus. Wat voor België geldt, doet dus eveneens opgeld in Nederland : de bijl erin, weg met de strip. Moet er nog zand zijn?

Het boekje *Kleine Pluis* is het 25ste prentenboekje en hierdoor meteen het jubileumboekje van het overbekende **Nijntje**, een creatie van Nederlander Dick Bruna. Om dit jubileum extra te vieren voegt Dick Bruna een nieuw figuurtje toe zoals de titel al aanduidde : Kleine Pluis. Hij is een baby geboren ten huize Pluis. Of het een jongen of meisje is laat Dick Bruna in het midden. Evenals de vraag hoe het is gemaakt en waar het precies vandaan komt. Volgens Bruna stellen kleuters zich niet zulke vragen. Met dit vertederende boekje kan **Dick Bruna** er prat op gaan dat hij al 50 jaar kinderboeken ontwerpt. In 1953 verscheen *De appel*. Zijn eerste Nijntje verscheen in 1955, en sindsdien tekende en schreef Bruna ook de avonturen van aanverwante figuurtjes als Knorretje, Snuffie en Betje Big. Uren lees- en kijkplezier voor de allerkleinsten, waarvoor een dikke proficiat!

Eind april ligt het allereerste stripverhaal van **De Planckaerts** in de boekenwinkel. De tekeningen zijn gemaakt door het duo De Marck en De Wulf, dat momenteel ook Stam&Pilou maakt. Het scenario van de strip belooft alvast veel goeds : ex-toprenner, mediafiguur en failliete zakenman Eddy Planckaert heeft zijn laatste adem uitgeblazen en is begraven. Francesco en garagist Stan hebben dat scenario uitgewerkt zodat Eddy kan ontkomen

aan de Russische maffia. Die heeft het op het adresboekje van Eddy gemunt waar een geheime formule in staat om parket te maken. *Eddy's Dood*, het eerste stripverhaal van de familie, wordt uitgegeven door Van Halewyck en kost 4,95 Euro. In die periode komt er ook een tweede strip van De Pfaffs aan.

Bijna niet te geloven : de onaantastbare Harry Potter, van de Britse schrijfster J.K. Rowling, moet het in Nederland afleggen tegen een kanarie en een eend. De namen van de gelukkigen : **Fokke en Sukke**. Hun cartooneske kijk op het afgelopen jaar, gebundeld in *Het afzien van 2003*, stond op 08/01/'04 op de eerste plaats van de Bestseller 60, de CPNB- lijst, een lijst met de meest verkochte boeken, gebaseerd op gegevens van meer dan driehonderd winkels. De paperbackversie van *Harry Potter en de orde van de feniks* komt daardoor op de tweede plek terecht, na zeven weken op plaats één te hebben gestaan. De gebonden editie staat op zeven. Dat het Afzien zo hoog zou stijgen, bleek overigens niet uit de totstandkoming van het boek: wegens bindproblemen (wanneer je het boekje te ver openvouwde viel het uit elkaar) werd de gehele eerste oplage van de

eerste druk vernietigd. In het weekend dat prinsesje Amalia geboren werd, moest snel een nieuwe eerste druk vervaardigd worden. Met veel heksenwerk is dat gelukt: de boekjes lagen op tijd in de winkel. Reid, Geleijnse & Van Tol maakten snel van de gelegenheid gebruik om de oorspronkelijke afbeelding op de titelpagina (een zwangere Maxima en een norse Willem-Alexander) te veranderen (in een barende Maxima en een trotse Willem-Alexander). Commentaar van de auteurs op de nummer één notering: *Ongelofelijk! Dat we ooit over schrijfster Daphne Deckers heen zouden gaan konden we nooit bevroeden.*

Amerikaanse sociologen kunnen er soms een soepje van maken, want volgens hen zijn we compleet fout bezig. Sprookjesfiguren als **Sneeuwwitje en Assepoester** zijn schadelijk voor kinderen. Zij geven onze kroost op jeugdige leeftijd de indruk dat het loont er goed uit te zien. Volgens die Amerikaanse pipo's bevatten de verhalen teveel stereotiepen over schoonheid zodat ze net zo schadelijk zijn als erotisch getinte videoclips. Wel complimenteren ze de makers van de animatiefilm Shrek. Daarin leeft een mooi meisje gelukkig verder nadat ze is veranderd in een monster. En wij die altijd dachten dat Disney en een rijtje striptekenaars plezier bezorgden aan de massa. Foei jongens, nooit meer doen hoor.

Wat heeft een naamsverandering te betekenen, als de inhoud hetzelfde blijft? Wat voorheen de *Alfreds* en *Alph-arts* genoemd werden, wordt omgevormd tot **Les prix**. En van Les prix nam *Artic Nation* uit de serie Blacksad er enkele voor zijn rekening tijdens het 31ste stripfestival te Angoulême (22 –25 januari '04). Het album werd uitgegeven door Dargaud, een firma die openstaat voor vernieuwing, maar het niet nodig vindt om al deze vernieuwing ook in het Nederlands uit te brengen. Gelukkig was dit voor Blacksad wel het geval. Voor zijn virtuoos tekenwerk kreeg de Spaanse tekenaar Guardino van de jury le Prix du dessin voor het best getekende album. Het grote publiek bekroonde Blacksad dan weer tot beste album van het jaar met de belangrijke Prix Public du meilleur album. De jury onder voorzitterschap van Régis Loisel, de Grand Prix-laureaat van 2003, bekroonde verder nog *Le combat ordinaire* van Manu Larcenet tot beste album. Neil Gaimans *La saisons des brumes* kreeg de scenarioprijs. De serie *20th Century Boy* van Naoki Urusawa werd bekroond met de gloednieuwe Prix de la serie. De Prijs voor de communicatie, een der nevenprijzen van het festival, bekroont een Franse publiciteitscampagne die gebruik maakt van strips. De prijs gaat naar een campagne van Handicap International dat bij de Zwitserse auteur Zep twee boekjes bestelde. Diezelfde Zep, bekend van Titeuf (uitgeverij Glénat) ontving Le Grand Prix de la ville D'Angoulême Millésime 2004, wat meteen betekent dat Zep voorzitter wordt van de 32ste editie van het stripfestival in 2005.

George Woodbridge, tekenaar van het satirische tijdschrift Mad, is dinsdag 20/01/'04 op 73-jarige leeftijd overleden. Zijn tekeningen stonden bijna vijftig jaar lang in zowat elk nummer van Mad dat sinds 1957 verscheen. Woodbridge was geobse-deerd door details : *Als wij hem een stuk over de Eerste Wereldoorlog gaven, tekende hij precies het geweer en de koppelriem die toen werden gebruikt*, zei Mad-redacteur John Ficarra. Naast Mad illustreerde Woodbridge militair-historische boekwerken, waaronder het driedelige American Military Equipage, 1851-1872.

Hebt u zich ooit afgevraagd of striptekenaars thuis even creatief bezig zijn met sleutelen aan hun woning als met tekenen aan hun stripverhaal? Het Belang van Limburg (10/01/'04) licht in de rubriek "Wonen" een tipje van de sluier over de leefomgeving van **Jef Nys**, de geestelijke vader van Jommeke, op. Net als professor Gobelijn doktert Nys graag allerhande nieuwigheden uit. In zijn woonst in de buurt van Wilrijk ontwierp de tekenaar zelfs zijn eigen keuken : *"Ik wilde hetzelfde gevoel hebben als een piloot in zijn cockpit. Alles moet dicht bij de hand zijn. Mensen geven vaak complimenten over de keuken, zegt Nys. Ik volgde twee al twee jaar technisch middelbaar en koesterde een ingenieursdroom, tot een leraar opmerkte dat ik beter kunstonderwijs kon volgen. Ik heb zijn raad gevolgd en ben naar de academie gegaan. Maar het ingenieursbloed bleef stromen. Dat zit er nog altijd bij mij in. Ik ben nadat de kunstacademie in de oorlog werd gebombardeerd, kort aan de slag geweest bij een architect, en heb daar de nodige kennis opgedaan. Met als gevolg dat ik de aanpassingen aan ons huis zelf heb getekend. De keuken, enkele kasten, de garage en zelfs de plannen die we in de tuin willen uitvoeren, zijn van mijn hand".* Jef was 64 toen hij de eigendomsakte tekende : "*De doorsnee senior hunkert op die leeftijd naar een habitat van bescheiden formaat. Wij deden het omgekeerde, van een klein appartement overgestapt naar een huis met meer ruimte. De strips van Jommeke hebben ons de kans geboden om wat geld opzij te zetten".* De stripcarrière van Nys staat in de huiskamer niet prominent in de kijker : *"Ik heb wat ik belangrijk vond ondergebracht in mijn "stoefkast". Het zijn enkele gebundelde Jommekes, een paar van mijn realistische verhalen, twee kentekens van ereburgerschap en een postzegel uit 97 met de beeltenis van Jommeke, Filiberke en Flip".*

Stormtekenaar **Don Lawrence** is postuum geridderd in Nederland. Hij overleed op 29 december aan de gevolgen van een longontsteking. Hij werd 75 jaar. Na afloop van de begrafenis in zijn woonplaats Jevington in het zuiden van

Engeland, werd tijdens de receptie in het woonhuis van Don Lawrence officieel bekend gemaakt dat Hare Majesteit de Koningin, grootmeester van de Orde van Oranje-Nassau, bij haar besluit van 17 november 2003 Donald Southam Lawrence, geboren te Londen op 17 november 1928, heeft benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De bijbehorende oorkonde werd overhandigd aan Elisabeth, de vrouw van de overleden tekenaar. Op de receptie waren naast familie en vrienden van Elisabeth en Don ook veel Nederlandse vrienden en collega's aanwezig, waarvan de meeste meer dan vijfentwintig jaar lang met Don hebben samengewerkt. Onder hen was ook Martin Lodewijk, als tekstschrijver samen met Don de geestelijk vader van Storm. Martin sprak namens de Nederlandse stripwereld tijdens de dienst in St. Andrew's Church, waar Don nu begraven ligt. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de ridderorde in oktober 2003 tijdens De Stripdagen in themapark Archeon in Alphen aan den Rijn zou worden uitgereikt door vice-premier Gerrit Zalm, zelf een groot Stormliefhebber. Omdat de procedure voor de ridderorde vertraging opliep, konden de versierselen en de oorkonde niet tijdens De Stripdagen worden uitgereikt. Daarom was Het Stripschap van plan om in samenwerking met Uitgeverij Big Balloon en Uitgeverij Don Lawrence Collection in het voorjaar een speciale bijeenkomst te organiseren waar de versierselen en de oorkonde alsnog aan de tekenaar konden worden uitgereikt. Het heeft helaas niet zo mogen zijn.

Binnenkort verschijnt bij de **Don Lawrence Collection** een speciaal nummer van het fanzine Pandarve, in z'n geheel gewijd aan het overlijden van Don Lawrence. Stripschrift besteedde in een recent nummer uitgebreid aandacht aan Don Lawrence. Kijk tenslotte voor meer informatie op www.donlawrence.nl.

Zijn de kleinsten weer superactief en kom je nauwelijks aan strips lezen toe, dan is hier de perfecte oplossing. De Vlaamse uitgeverij Lannoo en Microsoft Network België starten het allereerste kwalitatieve Vlaamse kindertijdschrift op internet. Het richt zich tot kinderen van 4 tot 8 jaar, waardoor ze de wereld kunnen ontdekken op een grappige en intelligente manier via de multimedia. Er zijn diverse

STRIPFESTIVAL MIDDELKERKE

Voor stripliefhebbers is het befaamde Middelkerkse stripfestival niet te missen. In en rond een grote tent op het Arthur De Greefplein is er permanente animatie en komen tekenaars hun nieuwste albums voorstellen.
Natuurlijk zijn al je striphelden er ook!

Jean-Pol tekende 3 prachtige wenskaarten tvv. het Arianefonds (verkrijgbaar op het festival)

EDITIE 2004

Het festival gaat door
van 17/7/2004 tot 8/8/2004
Open van 10 tot 12
en van 14 tot 18 uur.

Thema : Robbedoes 65 jaar
Er komt een standbeeld
van Robbedoes

Meer dan 70 signerende tekenaars
uit binnen- en buitenland
worden verwacht

Meer informatie : 0495/20.56.73
www.stripbdmiddelkerke.be

rubrieken waaronder: ontdekken, creatief, spelletjes, activiteiten en verrassingen. **Planet Nemo** wordt regelmatig aangepast en bestaat uit een vrij toegankelijk deel en een betalend deel, Oscar genoemd. Het geheel wordt gebracht in leuke op strips gelijkende animatie. Een abonnement voor drie maanden kost 9,95 euro, een jaarabonnement 25,95 euro. Meer info op www.planetnemo.be

Zal de manga ooit de traditionele strip verdrijven? Een vraag die men voorlopig nog niet exact kan beantwoorden. Maar toch duiken her en der de nieuwe helden uit Japan op. Jean-Marc van Tol, John Reid en Bastiaan Geleinse, de scheppers van het illustere duo Fokke en Sukke zien de toekomst somber in. Volgens hen wordt de markt steeds kleiner en zijn de hedendaagse twintigers en dertigers definitief verloren voor de strip. In Nederland en België wordt al tijden geklaagd dat het niet goed gaat met de strip. Toch worden er steeds meer strips uitgegeven, (plusminus 750 in 2003). Dat is schijn, volgens Hansje Joustra van uitgeverij Oog & Blik uit Amsterdam : *"Het wereldje wordt inderdaad kleiner; er zijn meer titels, maar in kleinere oplages. Boeken worden nu drie vier keer uitgegeven, in slappe kaft, harde kaft, speciale editie en verzamelaarseditie. Het boek wordt hierdoor vier keer verkocht, maar dan wel steeds aan dezelfde klant".* Toch is nog alles niet verloren, vindt Hansje Joustra : *"De nieuwe hoop voor strips komt uit Japan. Jonge lezers hebben minder voeling met klassieke strips als Suske en Wiske, Asterix, Guust, Storm, vul zelf maar aan. Maar deze jongeren lezen wel weer andere strips, met name de manga. In Frankrijk, Duitsland en Spanje maakt deze strip al bijna de helft van de stripmarkt uit. Door het lezen van deze strips zullen ze hierdoor hopelijk interesse gaan vertonen voor andere strips. De populariteit is vooral gestegen met series als Pokémon en Dragonball, omwille van de herkenbaarheid van de tekenfilmserie op televisie. Dragonball-albums zijn overal te koop voor amper 2,95 euro per deeltje. En ieder deeltje is goed voor zo'n 12.000 exemplaren. Maar vooraleer een Europese uitgever in zee gaat met een Japanse, wil hij eerst inschatten hoe de kans op succes is en hoeveel van deze boeken verkocht kunnen worden. Volgens de jeugd zijn manga's diepgaander; aandacht tijdens het lezen is een noodzaak".*

Niet alles is peis en vree in de mangawereld, zoals blijkt uit het volgende. Een rechtbank in Tokio heeft een uitgever van een Japanse strip veroordeeld tot één jaar cel met uitstel omdat de tekeningen te obsceen zijn. **Monotori Kishi**, de geviseerde uitgever van de alomtegenwoordige manga's, zou de strafwet overtreden die de verkoop en distributie van obscene literatuur verbiedt. De rechter stelde in zijn vonnis dat de manga *Misshitsu* of *Honey Room* te aanschouwelijk was. De lichamen waren levensecht getekend en lieten weinig aan de verbeelding over. Dat gebeurde met een seksueel expliciete bedoeling, waardoor het boek als pornografisch te beschouwen is, klonk het. Een merkwaardige uitspraak omdat manga's waanzinnig populair zijn in Japan. Ongeveer 45 % van verkochte boeken en tijdschriften zijn manga's. Bovendien is porno in Japan wijdverspreid en in alle vormen beschikbaar: films, computergames, internet, manga en anime (Japanse tekenfilms). De veroordeelde Kishi gaat beroep aantekenen tegen het vonnis. De uitspraak is volgens hem een aanfluiting van het recht op vrije meningsuiting en de vrijheid van expressie.

Bijna uit het oog verloren : net als Kuifje viert stoere zeebonk **Popeye** zijn 75ste verjaardag. Dat werd op passende wijze gevierd in New York. Gedurende drie dagen (16/17 & 18/01/'04) was de overbekende Empire State Building verlicht in Popeyes favoriete kleur, namelijk spinaziegroen. Popeye, een creatie van Elzie Segar trad op 17 januari 1929 voor het eerst op in *Elzie Segar's Thimble Theatre*, een Amerikaanse strip die toen al 10 jaar liep. Oorspronkelijk was Popeye bedoeld als bijfiguur, maar hij werd een groot succes. In 1929 kreeg hij zijn eerste kus van Olijfje. Popeye werd meteen verkikkerd op deze bonenstaak met de ravenzwarte haren. Voor Popeye liet ze haar vaste vriend Julius J. Herringbone vallen. In 1932 belandde onze zeeman ook op het witte doek als animatiefiguurtje in de bekende films van Fleischer. Sindsdien draaide Popeyes hele leven om het redden van Olijfje uit de handen van diverse snoodaards zoals Bluto, met de hulp van zijn geliefkoosde spinazie. Na de dood van Segar in 1938 bleef de strip verschijnen maar hij verloor van zijn scherpte. Vijf jaar terug, op zijn 70ste verjaardag, stapte Popeye in het huwelijksbootje met Olijfje. Tot op heden is hij de enige cartoonfiguur wiens films niet beschikbaar zijn op video of DVD. Reden: een dispuut over de distributierechten tussen mediagiganten Time Warner en King Features. Maar er is hoop. Naar verluidt zouden de advocaten van beide bedrijven het op een akkoordje gooien, zodat de verjaardag feestelijk zou kunnen afgesloten worden met een nagelnieuwe DVD. Meer info op: www.popeyethesailor.com of www.kingfeatures.com (beide Engelstalig)

Vanwege het succes van onze Collectie Fenix, waarin verhalen voor het eerst in album verschijnen, krijgen we wel eens de vraag waarom er niet eens een klassiek Nederlandse verhaal opgenomen wordt in de reeks. Nu, wie een goed idee heeft, mag het altijd zeggen. Wij vragen niet liever dan onuitgegeven werk van Sprenger, Stapel, Kuhn, noem maar op, in album uit te brengen, maar dat is zo goed als mogelijk. En dan hebben we het nog niet over Kresse of Toonder. Sinds het begin van de jaren zeventig hebben Nederlandse gelijkgestemde zielen zich namelijk ingespannen om het Nederlandse beeldverhaal te redden van de vergetelheid. Lezers met een goed geheugen zullen zich herinneren dat het Stripschap indertijd trouwens opgericht werd met dat doel. De afgelopen dertig jaar zijn dan ook zo goed als alle relevante strips uitgegeven in album door uitgevers als Het Stripschap, De bezige bij, Skarabee, Boumaar en natuurlijk Panda. Er blijft niet zoveel degelijks meer over dat nooit in album verscheen.

Toch blijft er een markt voor dat soort klassiekers, ook in Nederland. Dat bewijzen de recente heruitgaven van Kick Wilstra en Kapitein Rob. Rijperman Communications (verspreid door Van Ditmar) is al een tijdje bezig met de heruitgave van Kapitein Rob-verhalen. Recent verschenen delen 11 en 12.

Nu wil Uitgeverij Boumaar in 6 delen de complete serie van 18 Kick Wilstra-verhalen brengen uit de periode 1949-1959, dus 3 verhaaltjes per deel, in zwart/wit. Boek 1 en boek 2 verschenen in 2003 en kosten 6,95 het stuk. De albums volgen dezelfde formule als de Kapitein Rob-heruitgaven : zelfde vormgeving, zelfde prijs, afbeelding van de oorspronkelijke deeltjes op de cover. In 1996 bracht Boumaar al de integrale uitgave van Kick Wilstra in drie gekartonneerde delen, wel met een hoger prijskaartje. Een uitgave van Piloot Storm wordt aangekondigd.

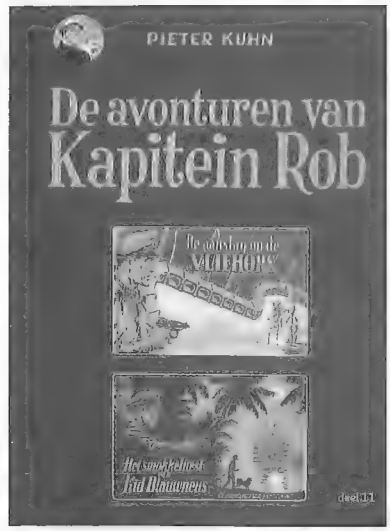

Je geld of je leven heet het nieuwste boek van de Nederlandse **Barbara Stok**. Niet zomaar een strip, maar eentje die zich afzet tegen de heersende arbeidsmoraal in Nederland. Uiteraard is Barbara niet de eerste de beste. Haar debuut *Barberaal, tot op het bot* getekend naar het echte leven leverde haar de titel "koningin van de Nederlandse strip" op. In het nieuwe boek geen losse fragmenten, zoals in Barberaal, maar een stripverhaal op romanlengte voor iedereen die wel eens genoeg heeft van zijn werk. Het idee stamt al uit 1995, het jaar waarin Barbara ontslag nam als journalist en fotografe voor een huis-aan-huisblad. Op dat moment was het nog te vroeg om dit verhaal te brengen, Barbara wilde eerst het striptekenen onder de knie krijgen. Welbeschouwd is *Je geld of je leven* daarmee het eerste volwassenen stripboek van Barbara, gevuld met relativerende humor en aandoenlijke belevenissen op autobiografische wijze. In dit boek vertelt ze over haar belevenissen als journalist. Een job die ze vol optimisme aannam maar die al snel een inbreuk vormde op haar sociale leven en haar hobby's, waaronder tekenen en drummen in een bandje. We zien hoe het werk boven haar hoofd groeit. Na twee en een half jaar diende ze haar ontslag in. Zoals Barbara zelf zegt : *"achteraf weet ik dat dit het juiste besluit was. Maar daarvoor zag ik echt niet hoe ik het moest doorbreken. Ik werk nu minder en verdien minder. Geeft niks. Ik zit veel beter in mijn vel en dat is wat telt. Niet alleen voor mezelf, maar ook voor mijn omgeving. Toch is mijn werk meer dan een persoonlijk verhaal. Het is mijn reactie op een samenleving die volledig op werk is gericht, waarin luiheid als een zonde wordt beschouwd. Een beetje luiheid is niet verkeerd. Af en toe niks doen, kan heel goed zijn. Ik zeg ook niet dat iedereen minder moet werken. Ik wil alleen zeggen "als je ongelukkig bent doe er wat aan". Je kunt pas echt nuttig zijn als je je goed voelt. Voor mij kwam dit neer op het tekenen van strips".*

Je geld of je leven werd uitgebracht door Nijgh & Van Ditmar, prijs 12,50.

Willy Linthout verscheurt luxe-uitgave in Rijswijk!

Die Willy toch. Verschijnt er eens een mooi album van Urbanus in Nederland, scheurt hij het zonder pardon aan stukken!

Nee, het gebeurde niet in een vlaag van woede omdat de luxe-editie van *Ambras in de klas* niet goed genoeg was. Het Urbanusalbum verscheen tijdens Cartoon World, de stripdagen in Rijswijk (14&15/2), op 65 exemplaren, met telkens een halve originele plaat. Na telling bleken 67 exemplaren gedrukt i.p.v. 65 en in overleg met Willy Linthout besloten de organisatoren om de 2 exemplaren die teveel waren, openbaar te vernietigen, om eigenlijk zo te laten zien dat er ook maar écht slechts 65 van zijn.

"Het is jammer, maar het moet!", zei Willy, terwijl hij met zichtbaar genoegen de twee albums aan stukken reet...

Na de strip S1ngle is er nu ook het gelijknamige tijdschrift: **S1ngleMagazine**. Alleen hebben strip en tijdschrift niets met elkaar te maken. Ruzie is het gevolg. Striptekenaars Hanco Kolk en Peter de Wit en hun agent Hans Buying willen dan ook dat S1ngle Magazine, een glossy voor vrijgezellen, onmiddellijk van naam verandert. *"Zij zijn begonnen met etteren"*, aldus Kolk, *"dat kunnen wij ook"*. Buying zegt een week of vijf geleden door uitgever Lisette Ernens van het tijdschrift te zijn gesommeerd de titel van de strip te laten vallen. De uitgever heeft de naam als merknaam laten registreren en de strip over drie vrijgezelle dames, die sinds twee jaar dagelijks in Het Parool en Algemeen Dagblad verschijnt, zou niet passen bij het blad. *"S1ngle is geen merknaam, het is een auteursrechtelijk beschermde titel"*, werpt Buying tegen. Daarom heeft hij een advocaat in de arm genomen voor een tegen-offensief. *"Het heeft ook te maken met de toon waarop wij door de uitgever werden benaderd"*, aldus Buying. *"Hij zegt veel last te hebben van de verwarring die door de gemeenschappelijke naam ontstaat"*. Ernens zegt zich echter van geen kwaad bewust te zijn. Ze wilde S1ngle Magazine registreren als internetdomein en stuitte toen op de website van Kolk en de Wit. *"We hebben toen Buying alleen maar gevraagd of we iets voor elkaar konden betekenen"*, aldus Ernens. *"Verder is er wat ons betreft helemaal niets aan de hand. In een artikel in ons eerste nummer prijzen we de strip zelfs aan"*.

...EN ALS IK ME MORGEN ZIEK MELD, WAT MOET IK DAN ZEGGEN DAT IK HEB? EN MOET IK ME OVERMORGEN WEER ZIEK MELDEN? EN ALS IK MAANDAG WEER GA WERKEN, HOE LANG GAAT DAT DAN NOG DOOR?!!

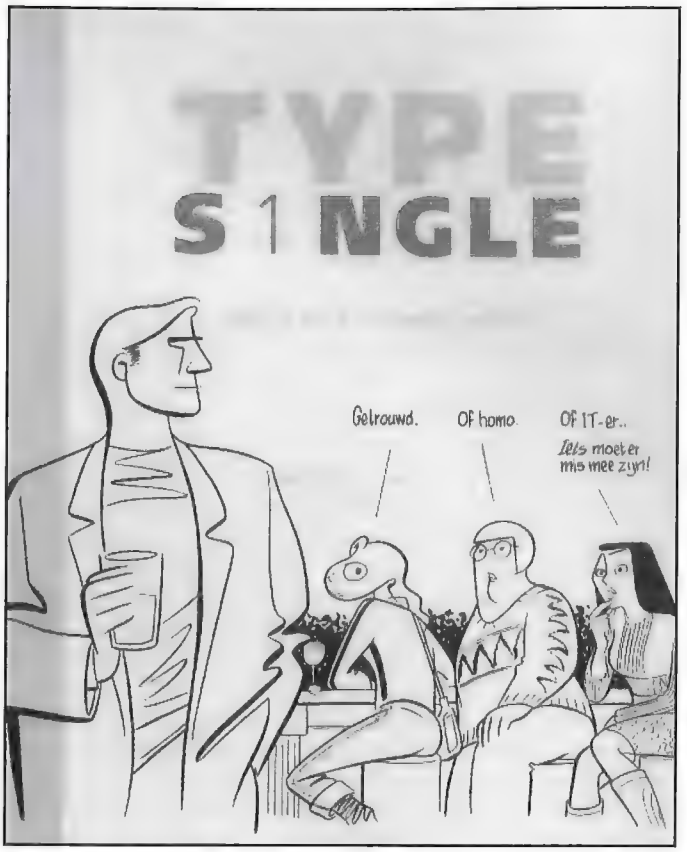

samenwerking met Collin Wilson (Jonge jaren van Blueberry), een sciencefiction verhaal, ondertussen verschenen in het Nederlands onder de titel Headshot, in samenwerking met Jacomon, tekenaar van De Killer en het derde met Dominique Bertail, (Hel van de Pelgrams, Arboris). De eerste twee verschijnen bij uitgeverij Casterman, het derde zou verschijnen bij uitgeverij Delcourt.*** Geld over en nog steeds naarstig op zoek naar net die originele plaat? Maak dan rustig je keuze via: www.planchesbd.com/index.htm *** Hoewel meneer Van Hamme zelf aankondigde te willen stoppen met nagenoeg al z'n series, kon hij het niet nalaten een nieuwe reeks uit de grond te stampen die zal verschijnen bij Dupuis. Tekenaar wordt Aymond van Apocalypse Mania. Van deze sf-reeks verscheen ondertussen het allerlaatste deel van de eerste cyclus bij Dargaud *** Robbedoes heeft twee nieuwe vaders: Morvan (scenario) en Munuera (tekening) nemen de teugels over van de populaire serie Robbedoes en Kwabbernoot en volgen alzo het talentvolle duo Tome en Janry op *** Het zal de kopers van Donald Duck Pocket 100 niet ontgaan zijn: de tekst op pagina 145 is geen Nederlands. Door een klein foutje is de Noorse versie van de pagina gedrukt en nu hebben de meeste Nederlandstalige lezers er het raden naar wat er staat.

Stripsprokkels

Twee uiterst sympathieke jongens, met name Bram en Jurgen, voelden al jaren de stripmicrobe kriebelen. En net als bij sporten moet je ergens je ding kwijt. Maar in een steeds meer en meer verschralend podium voor aanstormend talent, werd geopteerd voor strips in eigen uitgave. Niet direct op papier maar op het internet. Wie kennis wil maken met de doldwaze capriolen van deze striptekenaars in de dop kan terecht op: http://users.pandora.be/suriel Doen *** Scenarist Matz, bekend van de serie De Killer (Casterman) is een bezig baasje. Hij werkt zo maar eventjes aan drie reeksen. Eentje in

Met dank aan Herwig Plateau, Rik Callaerts, Joop Schreurs, Walli Hakkens, Koen Van Rompaey, Alex Benoit, Stripwinkel Gobelijn & Stripwinkel Het Besloten Land.

Ook een leuk item gevonden, stuur het dan als de bliksem naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

Nieuws uit Animatieland

- Willem en Joop -

Tita Tovenaar komt terug! Nederlander Lo Hartog van Banda (87), schrijver van de in de jaren zeventig enorm populaire Nederlandse televisieserie, werkt aan diverse projecten rond de wereldvreemde tovenaar. Vier producenten, waaronder Studio 100, bekend van Kabouter Plop, en NL Films, verantwoordelijk voor Costa!, benaderden hem met het verzoek zijn meest succesvolle creatie, Tita Tovenaar, nieuw leven in te blazen. De schrijver werkt nu aan een musical, een nieuwe televisieserie en een bioscoopfilm rond de tovenaar en zijn charmante dochter Tika. Het idee van een musical sprak hem het meest aan. Daar is Banda meteen aan begonnen : *"In één maand stond het er op. Ik hoef alleen nog wat bij te schaven. Wie uiteindelijk de producent wordt, is nog niet duidelijk. Die lui liggen me allemaal wel, ik vind het vervelend om tegen één van hen 'nee' te moeten zeggen"*, aldus Banda. Het ligt voor de hand om de musical aan Studio 100 over te laten en de film en de tv-serie aan NL Films. Banda wil echter per se dat de rollen in musical en film door dezelfde acteurs worden gespeeld. Het liefst zou hij zien dat de beide maatschappijen zouden samenwerken. Hoewel Banda bij het grote publiek vooral bekend is van zijn werk voor de televisie, geldt hij als grondlegger van de Nederlandse strip. Hij werkte jarenlang bij de Maarten Toonder Studio's, aan strips zoals Koning Hollewijn,(eigen creatie) Panda, Tom Poes en Arman en Ilva. Hij werkte in deze Studio ooit aan zes strips tegelijk De samenwerking met Morris voor drie Lucky Luke verhalen leverden hem een fortuin op. Tita Tovenaar liep van 1972 tot 1974 en was een groot succes in Nederland en Vlaanderen. Lo Hartog van Banda vermoedt dat de hernieuwde belangstelling voor Tita Tovenaar met de huidige Harry Potter rage te maken heeft: *"Toveren is in. Ik heb de Harry Potter films bekeken en heb besloten dat ik zoiets ook wel kon schrijven. De dokter zegt wel dat ik het rustiger aan moet doen. Maar waarom zou ik? Of ik nu een jaar eerder of later wegga, dat is mij hetzelfde"*.

Tom Cruise zegt geïnteresseerd te zijn om de hoofdrol te spelen in een Hollywood versie van superheld **Iron Man**. Dat vertelde de acteur aan Empire Magazine. Cruise wil er zich wel van verzekeren dat het niet wéér eens een film met een superheld zal worden : *"Het is een fascinerend personage, maar we moeten nog nagaan hoe we de zaken juist zullen aanpakken. Iedereen werkt momenteel aan verfilmingen met personages van Marvel Comics in de hoofdrol. Deze film mag niet de zoveelste in een rij worden"*, zegt Cruise. Iron Man is het alter ego van de schatrijke industrieel Tony Stark, die een harnas moet dragen om zijn geblesseerde hart te beschermen. Naast het runnen van een bedrijf en zijn strijd tegen alcoholisme, vecht hij met allerlei boosaardige personen.

Op 11 februari '04 begon de **Blueberry -film** zijn tocht doorheen de Belgische bioscopen. Zonder veel succes, de meeste recensenten noemen de film kanshebber voor Flop

van het jaar. Tja, films geënt op strips leveren niet altijd het gewenste resultaat op. Waar gaat de film over? Marshall Blueberry slijt een rustig leventje in een klein dorpje gelegen aan de grens met het indiaans territorium. Tot moordenaar Wally Blount het dorpje verandert in een vlammenzee. Hij is een mysterieus avonturier op zoek naar de indiaanse schat in de Heilige Bergen. Dat Blueberry dit niet op zijn beloop laat, begrijpt iedereen. Samen met Runi, een indiaanse sjamaan, wordt de achtervolging ingezet. Blount moet kost wat kost belet worden de Heilige bergen te betreden. Als puntje bij paaltje komt moet onze marshal het niet alleen opnemen tegen deze onverlaat, maar tevens tegen zijn innerlijke demonen. Verschillende bekende acteurs, waaronder Val Kilmer werden benaderd om de rol van Marshall Blueberry te vertolken. Uiteindelijk werd geopteerd voor de Franse acteur Vincent Cassel die de rol van de eenzame en sombere held van de stripverhalen van Charlier en Giraud op zich neemt. Blueberry spreekt dan ook Engels met een Frans accent... Wie een kijkje wil nemen naar het resultaat kan terecht op volgende site: www.blueberry-lefilm.com. Dit zowel in Franstalige als Engelstalige versie.

Het kassucces **Finding Nemo** is twaalf keer genomineerd voor een Annie Award, de onderscheidingen die in de Verenigde Staten elk jaar worden uitgereikt voor animatiefilms. *Finding Nemo*, over de zoektocht van een clownvis-vader naar zijn zoontje Nemo dat is gevangen door vissers, is genomineerd in onder andere de categorieën Beste lange film, Beste regie en Beste soundtrack. Brother Bear, die weldra bij ons in première gaat, is zeven keer genomineerd. Ook Looney Tunes: Back in Action maakt kans op een Annie. The Simpsons en The Fairly OddParents zijn genomineerd als Beste televisieserie. De 31ste uitgave van de prijzen heeft plaats op 7 februari. Finding Nemo werd eveneens genomineerd voor een Oscar. Ondertussen heeft de film de kaap van 500 miljoen dollar aan verkochte filmkaartjes wereldwijd, doorbroken. De film is de eerste geanimeerde film die buiten de Verenigde Staten zoveel opbrengt. In Japan was de productie al goed voor 93 miljoen dollar. De film stond bovenaan de filmcharts in vele landen sinds de première in oktober. In Frankrijk lijkt het er sterk op dat de prent het record van de Disney film *The Lion King* zal verbreken. In Turkije was de film de beste opener ooit. De productie ervan werd verzorgd door studio Pixar, die ook verantwoordelijk is voor *Monsters Inc* en *Toy Story*. *Finding Nemo* is ook nog geselecteerd voor de BATFA Awards.

Walt Disney Company sluit zijn tekenfilmstudio in Orlando in de staat Florida. Daardoor verliezen volgens mediaberichten 260 mensen hun job. Naar Disney bekendmaakte, worden alle animatiefilms voortaan in het Californische Burbank gemaakt. Daar werken momenteel zowat 600 animators. Animatiechef David Stainton sprak van "een moeilijke beslissing". Reeds afgelopen herfst ontsloeg **Disney** vijftig tekenaars in Florida in het kader van besparingen. Eind van de jaren '90 werkten er 2.000 animators. De studio in Orlando heeft een aantal belangrijke Disneyfilms afgeleverd zoals *Lilo & Stitch* en de recente *Brother Bear*. Filmdeskundigen zien in de afdankingen een gevolg van de trend naar meer computeranimatie en minder traditionele tekenfilms.

Pathé, het productiehuis dat *Chicken Run* produceerde en er mee veel succes had in vele landen, heeft bekend gemaakt een animatieprent te ontwikkelen die gebaseerd is op het verhaal **De kleine prins** van Antoine de Saint-Exépury. *De kleine prins*, waarvan verleden jaar in Vlaanderen nog een theaterversie liep, bestaat al verschillende generaties. De film moet modern ogen en de makers willen gebruik maken van de meest vooruitstrevende technische middelen. Van het boek zijn sinds de allereerste uitgave in het begin van de jaren veertig al meer dan twintig miljoen exemplaren over de toonbank gegaan. Later kwamen er heel wat filmversies, waarvan de versie met Gene Wilder de bekendste is..

Dit jaar wordt gevierd dat stripheld **Kuifje 75 jaar** is geworden. Die gelegenheid grijpt **Steven Spielberg** nu aan om de eerste Kuifje speelfilm te maken. Als we de geruchten mogen geloven. Kuifje geldt in de filmwereld als de ultieme filmstrip. Filmmakers zijn het er over eens dat Hergé zijn albums als een storyboard tekende en daarom uiterst geschikt voor verfilming zijn. Jaren geleden kocht Steven Spielberg dan ook al de filmrechten van alle Kuifje albums op en zo nu en dan duiken geruchten op dat hij ook echt een Kuifje film gaat maken. Nu, in het jaar dat Kuifje 75 jaar bestaat, duiken die geruchten opnieuw op. Zoals het er naar uitziet zal Spielberg Kuifje in ieder geval produceren, maar er bestaat ook nog een kans dat hij wil regisseren. Het gaat hierbij niet om één Kuifje-film, maar besloten zou zijn dat er maar meteen drie films gemaakt gaan worden. Één film zal gebaseerd worden op Het Geheim van de Eenhoorn en De Schat van Scharlaken Rackham, ééntje op De Blauwe Lotus en Kuifje in Tibet en de derde film op de twee albums De 7 Kristallen Bollen en De Zonnetempel. Gezegd wordt dat de contracten snel getekend zullen gaan worden en dat de eerste Kuifje-film eind dit jaar al in productie zou moeten gaan en gereleased worden in 2006.

Met de Frans-Vlaams-Canadese animatieproductie **Les triplettes de Belleville** heeft de BBC Four World Cinema Award in de wacht gesleept. Het was de allereerste keer dat men de prijs uitreikte. Britse Bioscoopbezoekers en filmkenners konden stemmen op hun favoriete niet-angelsaksische film van het jaar. *Les triplettes de Belleville* viel al meermaals in de prijzen. De film maakt ook kans op de Golden Globe voor de beste niet-Engelstalige film. De film werd eveneens genomineerd voor een Oscar en dit in de categorie Beste animatiefilm. Ook de filmsong is kandidaat voor een Oscar. De Oscars werden uitgereikt op 29 februari 2004. Les Triplettes de Belleville is sinds 14 januari '04 uit op DVD en video.

Een rechtszaak tegen de Walt Disney Company rond de film **Who Framed Roger Rabbit** is opnieuw van start gegaan. Gary K. Wolf, de auteur van het gelijknamige boek, zegt dat hij nog steeds geen geld heeft gezien van de merchandising. Destijds werd hem beloofd dat hij vijf procent van de royalties zou krijgen. Vijftien jaar geleden ging Disney in zee met een aantal bedrijven omtrent de merchandising van de figuren uit de prent. Wolf zegt recht te hebben op een deel van de miljoenen die dit opleverde. Drie jaar geleden weigerde een rechtbank de zaak te behandelen, maar binnenkort zal de zaak toch voorkomen. De film waarover het allemaal gaat, bracht in 1988 liefst een kwart miljard dollar op en kreeg vier Oscars.

Op 29 mei '04 verschijnt de film **Spiderman 2** in onze bioscopen. Niets bijzonders, de laatste maanden verschijnen wel meer films geënt op legendarische stripverhalen. Het leuke aan deze film is dat niemand minder dan de Hasseltse topcouturier Stijn Helsen de ontwerper is van het pak van onze spinnenheld, een rol gespeeld door

Tobey MacGuire. Er werd heel wat bijgewerkt aan het oude Spiderman-kostuum in vergelijking met de vorige film. Spiderman is nu wat atletischer en virieler. Voor de film maakte Helsen en zijn zeskoppige team welgeteld 50 pakjes, ook voor de stuntmannen. Elk pak kost zo maar eventjes 10.000 dollar. Het pak bestaat uit een siliconen onderpak met daarboven het bekende roodblauwe kostuum. 85 Kleurlagen en schakeringen werden er op aangebracht. Naar verluidt een werk van maanden.

Filmdistributeur **Buena Vista** vreest een miljoenenstrop. In Nederland duiken momenteel Nederlands ondertitelde dvd's op van de bioscoop hit Finding Nemo. Deze illegale versie is van een goede kwaliteit en wordt verkocht voor een prijs die rond de 10 euro ligt. Buena Vista, een onderdeel van de Walt Disney Company, brengt de officiële dvd van Finding Nemo pas begin april uit in Nederland en België. Marketing directeur Hong Liem van Buena Vista Benelux kondigde een uitgebreid onderzoek aan: *"Ook in België zijn er al enkele tienduizenden illegale dvd's in omloop. Pure broodroof, en bovendien strafbaar."* In Amerika lag de dvd al op 4 november in de schappen, ruim 3 weken voor de bioscooprelease in de Benelux..... Misschien is dit alles te voorkomen door releases beter op elkaar af te stemmen?

Pixar heeft de onderhandelingen voor een nieuw contract met Disney afgebroken. Beide partijen zijn teleurgesteld dat er geen nieuw contract kon worden afgesloten. Pixar heeft bekend gemaakt dat ze nu op zoek gaat naar een andere studio voor de distributie van de Pixar Films. Namen als Warner Bros en Fox worden genoemd. Disney en Pixar hebben nog een contract voor twee films, the Incredibles (2004) en Cars (2005). Disneyman Michael Eisner ging er tot voor kort nog van uit dat het contract er wel kwam. Een aantal tekenfilmstudio's zijn ook al gesloten, namelijk die in Florida, Parijs en Tokio. Roy Disney reageerde: *"I am extremely disappointed - but sadly, not surprised - to hear this news about Pixar's decision not to pursue its relationship with Disney, which has been one of the warmest - as well as the most productive - relationships in the history of film, and certainly of Animation"* Tja, na de Lion King, alweer zo'n tien jaar geleden, heeft Disney zelf niet echt meer grote successen geboekt. Een film is een succes bij een hoge Amerikaanse-bioscoopopbrengst. En The Emperor´s New Groove: opbrengst in de Amerikaanse bioscopen 89 miljoen dollar (budget 100 miljoen), Atlantis: 84 miljoen dollar op in de Amerikaanse bioscopen (budget 90 miljoen) en Treasure Planet: 38 miljoen (budget 140 miljoen) gaven zelfs een verlies aan. Om te vergelijken: The Lion King bracht in de bios 312 miljoen dollar op bij een budget van 79 miljoen dollar. Hoe zullen de aandeelhouders van Disney op de Pixar breuk gaan reageren?. En ondertussen breekt Finding Nemo het ene (verkoop) record na het andere.

Het grote verhaal van **Winnie de Poeh** is al een tijdje uit op dvd. Als je die nog eens gaat bekijken let dan eens op de volgende fout: in het begin van de film zie je een boek waaruit dit verhaal wordt voorgelezen, daarop staat "Winnie de Pooh and the Honey Tree". Aan het einde van de film wordt het boek weer dichtgeslagen, dan is de titel van het boek ineens "Winnie de Pooh". Een vriendje van Winnie heeft sinds kort zijn eigen film op dvd: Knorretje. In Knorretjes GROTE Film gaan Teigetje, Iejoor, Roe, en Konijn Winnie helpen bij het zoeken naar honing. Knorretje mag niet mee; hij is te klein en de zoektocht te gevaarlijk. Knorretje is zo verdrietig dat hij wegloopt uit het Honderd Bunder Bos. Als de andere bosbewoners hier achter komen gaan ze op zoek naar Knorremans. Ze gebruiken hierbij het door Knorretje getekende dagboek.In de Engels gesproken versie is het nog steeds John Fiedler die de stem van Knorretje inspreekt. Hij doet dit al vanaf 1968. In deze film zitten ook weer twee verhalen van Poeh bedenker Alan Alexander Milne verwerkt. Die verhalen komen uit het boek The House in Poohcorner. De dvd is te koop vanaf 21 januari 2004. Prijs 22 euro. De volgende Poeh film, waar nu aan gewerkt wordt gaat de Lolifantenfilm heten. Met een gastoptreden van Nero?

Op 18 augustus, twee maanden na de Amerikaanse release, komt **Garfield The Movie** naar de Europese bioscopen. De meest luie kat ter wereld maakt dan haar debuut als filmster. En niet zoals eenieder zou verwachten als animatiefilm. Twentieth Century Fox maakte via computeranimatie een kat die sprekend lijkt op de getekende Garfield. Jennifer Love-Hewitt speelt de rol van dierenarts Liz Wilson, Breckin Meyer is Garfields baasje Jon. De film zou kunnen uitgroeien tot een wereldsucces. Garfield is immers immens populair geworden via zijn dagelijkse gags. Deze gags worden wereldwijd gelezen door 280 miljoen mensen in 2600 kranten en weekbladen. Ook een fan van Garfield neem dan alvast een voorproefje op www.garfieldmovie.com

Met dank aan Wallie Hakkens.

Nieuwe strips

verschenen vóór eind januari

Willem

Uitgeverij Dupuis

Nelson 1: *Duivel aan huis*, tek & scen: Bertschy, sc 4,20, kleur, genre: humor. Nelson is een onuitstaanbare pestkop, een duiveltje dat je dag vergalt. Dit album verscheen eveneens als persexemplaar in een oplage van 495 exemplaren met een genummerde en door de auteur gesigneerde ex-libris.

Spotlight Dupuis: De Kraai zaak nr 6: *De Kraai wordt beroemd*, tek & scen: Lax, sc 4,50, kleur, genre: detective. De Kraai trekt naar Canada voor een onderzoek. Het blijkt niet direct een makkie te worden, maar een aartsgevaarlijk karwei. Zoals steeds is de Kraai niet voor één gat te vangen.

Tamara 2: *Dat is liefde!*, tek: Darasse & scen: Zidrou, sc 4,20, kleur, genre: humor. Leuke avonturen van een opgroeiende puber, die niet echt goed in zijn vel zit. Gelukkig is er nog halfzus Yoli, die Tamara meer dan eens uit de put helpt. Maar er haar soms ook wat dieper induwt.

Parker & Badger 2: *Oeps !*, tek & scen: Cuadrado, sc 4,20, kleur, genre: humor. Parker is een beste jongen met maar één handicap: hij is namelijk allergisch aan werken. Om aan werken te ontsnappen verzint hij allerlei listen. Hierdoor rolt het duo van de ene gag in de andere.

De Boss 6: *Centen!*, tek: Bercovici & scen: Leonardo, sc 4,20, kleur, genre: humor. De Boss verlangt van zijn ondergeschikten slechts één ding, draaien en nog eens draaien, en dit liefst belangeloos en voor niets.

Vrije Vlucht: De boeman: deel 1: tek: Fabrice Lebeault & scen: Denis-Pierre Filippi, hc 12,95, kleur, genre: avontuur. Een eigenaardig avontuur van drie wezen.

Uitgeverij Arboris

Dokter Monge 1: *Hermine*, tek: Eric Chabbert & scen: Daniel Bardet, sc 6,50, kleur, genre: historisch avontuur. 1840, Dokter Monge, een voormalig scheepsarts, trekt zich terug op het platteland. Hij is uiterst geliefd in het dorp. Zijn rust wordt verstoord wanneer er op korte tijd verscheidene mensen overlijden. Toeval, of is er meer in het spel?

El Nino 2: *Rio Guayas*, tek: Boro Pavlovic & scen: Christian Perrissin, sc 7,50, kleur, genre; avontuur.

Diosamante 2: *De parabel van de verloren zoon*, tek: Kordey & scen: Jodorowsky, sc 7,50, kleur, genre: fantasy. Diosomante lijkt de rust gevonden te hebben bij koning Urbal. Samen krijgen ze een aantal kinderen en met het koninkrijk gaat het voorspoedig. Tot wrede aanvallers het koninkrijk willen vernietigen.

Uitgeverij Lombard

Derde graad: Norbert de verbeelding 3: *Klaverenvrouw*, tek: Vadot & scen: Guéret, sc 5,25, kleur, genre: liefde. Een strijd tussen de verbeelding, het onderbewustzijn en het logisch denken. Kortom de liefde en verliefdheid in al zijn facetten.

Bob Morane 39: *De panter van de hoogvlakten*, tek: Coria & scen: Vernes, sc 5,25, kleur, genre: avontuur. Een journaliste is verdwenen in Noord-Vietnam. Haar zus roept de hulp in van Bob Morane. Hun speurtocht brengt hen bij de panter der hoogvlakten, een voormalige CIA-agente, nu een beruchte bijna ongrijpbare drugverdeler.

Rik Ringers 68: *De misdaadverzamelaar*, tek: Tibet, decors: F. Brichau & scen: A.P. Duchateau, sc 5,25, kleur, genre: detective. Een aantal hooggeplaatste personen, die steeds door de mazen van de wet glippen, worden vermoord. Rik Ringers opent de jacht op 666 zoals de moordenaar zich noemt.

Leonardo 15: *Bekoelde relatie*, tek: Turk & scen: Degroot, sc 5,25, kleur, genre: gags. Alhoewel het 34ste album op het punt staat te verschijnen, verscheen dit 15de album nog niet in het Nederlands. Een hernieuwde kennismaking met doldwaze avonturen.

Polyptiek: De oneven orde 1: *Antwerpen 1585*, tek: Paul teng & scen: Cristina Cuadra & Rudi Miel, sc 6,75, kleur, genre: avontuur. Eerste deel van een vijfluik. Een schrijver van succesvolle historische romans, heeft Mechtilde, een door de inquisitie tot de brandstapel veroordeelde vrouw, als onderwerp van zijn nieuwste roman gekozen. Wat een ogenschijnlijk makkelijke klus lijkt, blijkt door een vervloekt manuscript wel even anders uit te draaien.

Uitgeverij Prestige

Tex 3: *De vier moordenaars: Onrust in Richfield*, tek: Joe Kubert & scen: Claudio Nizzi, sc 5,99, kleur, genre: western. Derde en voorlaatste album van het epos. Tex is nog steeds op zoek naar de moordenaars van de familie Colter. Zijn zoektocht brengt hem op het spoor van Luke Thorpe, die naar Richfield trekt om zijn ex-verloofde op te zoeken.

Chocolade met Franse frietjes, tek: Juan Bobillo & scen: Carlos Trillo, sc 5,99, kleur, genre: humor. Zes broers in appartement 5C ontdekken dat hun ouders verdwenen zijn. Ze verdenken buitenaardse wezens van deze verdwijning, maar de grootste verdachte blijft de conciërge. Volgens hen is deze rare kwast de tussenpersoon van de buitenaardse wezens.

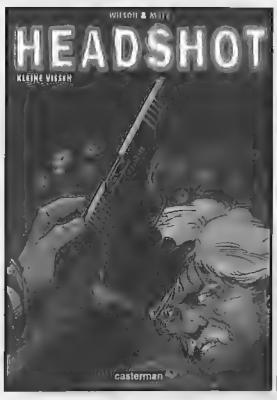

Uitgeverij Glénat

Dragonball 34: *De krijger uit de ruimte*, tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga.
Dragonball 25: *De weg van de slang*, tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga.
Giacomo C. 5: *De liefde van een nichtje*, tek: Griffo & scen: Dufaux, sc 5,95, kleur, genre: historisch. Herdruk, herziene tekst, verscheen eerder bij uitgeverij Oranje in 1995.
Giacomo C. 6: *De ring van de Fosca's*, tek: Griffo & scen: Dufaux, sc 5,95, kleur, genre: historisch. Herdruk, herziene tekst, gewijzigde voorplaat, verscheen eerder bij uitgeverij Oranje in 1995.
De zwarte loge: Tamino 1: *Het verheven licht*, tek: Maël & scen: Nathal-Gibert, hc 12,95, kleur.

Uitgeverij Van Gennep

Nederland doet mee!, tek & scen: Bas van der Schot, sc 8,65, zwart-wit, genre: politieke cartoons. Alle tekeningen verschenen eerder in het Algemeen Dagblad. Deze bundel bevat de 75 beste tekeningen van de afgelopen jaren. Voor zijn tekening van de LPF-fractie ontving hij voorjaar 2003 de Inkspotprijs voor de beste politieke tekening van het jaar.

Uitgeverij TOOG

Een stap naar de sterren, tek: Parnotte & scen: Felix, hc met gecapitonneerde kaft 20,00, kleur, genre: kerstverhaal. Een meisje denkt dat haar vader de kerstman is. Wanneer ze ontvoerd wordt door de kerstman lijkt haar droom uit te komen. Maar de waarheid is harder, en de oplossing ligt in de politiek. Haar moeder had namelijk in het verleden een relatie met een bekende politicus.

Uitgeverij Casterman

De Kameleons, tek: Fabrice Le Henanff & scen: Henri Fabuel, hc 12,00, kleur, genre: striproman. Theo, een luitenant van de Kameleons, een afdeling gespecialiseerd in camouflage tijdens WO I, huwt met de vroegere vrouw van zijn verdwenen vriend. Het geluk lacht hem toe, ware het niet dat hij gechanteerd wordt, omdat hij zijn vriend in de loopgraven uit de weg zou geruimd hebben.
Headshot 1*: Kleine vissen*, tek: Colin wilson & scen: Matz, sc 4,95, kleur, genre: thriller. Twee killers doden een senator. Maar de zaak belandt in de doofpot. Diverse politiediensten en andere huurmoordenaars jagen hen op. Zullen ze de dans ontspringen?
Coraly Valley 1: *Op de vlucht*, tek: Eric Lenaerts & scen: André Taymans, sc 4,95, kleur, genre: avontuur. Coraly, een bekwame jazzpianiste, erft van een rijke industrieel de helt van zijn vermogen. Zijn schoonzoon is niet echt blij met deze beslissing en besluit Coraly uit de weg te ruimen.
Duivels complot: tek: André Taymans & scen: Patrick Delperdance, sc 12,00, zwart-wit, genre: thriller. Simon Davenport ziet bij thuiskomst, zijn twee maanden geleden overleden vrouw voor het raam. Een waanbeeld of zit er meer achter?
Kuifje en de Alfa-kunst, tek & scen: Hergé, sc 5,25, hc 8,95, zwart-wit, genre: hommage. Oplage hc 2000 exemplaren. Herdruk van dit onafgewerkte verhaal t.g.v de 75ste verjaardag van Kuifje. Met goudkleurige omslag en met toevoeging van teruggevonden pagina's.

Uitgeverij Dargaud

Tatjana K. 3: *Het stigma van Longinus*, tek: Barison & scen: Corteggiani, sc 5,25, kleur, genre: spionage. Tatjana K een voormalig Oostblok agente is toegevoegd aan een niet erkende organisatie, die alles wat een ecologisch gevaar voor de samenleving behelst probeert uit te schakelen.
Over de grenzen van de tijd..., tek: Olivier Pont & scen: Georges Abolin & Oliver Pont, sc 9,95, kleur, genre: striproman.
De wraak van graaf Skarbek, *eerste hoofdstuk*, tek Rosinski & scen: Yves Sente, sc 6,75, kleur, genre: thriller. Eerste uitgave zonder bijlage.
De wraak van graaf Skarbek, *eerste hoofdstuk*, tek: Rosinski & scen: Yves Sente, sc 10,75, kleur, genre: thriller. Tweede uitgave verpakt in krimpfolie, met zelfklever op folie, met volgende tekst: Beperkt aanbod. Bij dit album hoort een luxe map met 6 exclusieve ex-librissen. Oplage 750 exemplaren voor Vlaanderen.
ApocalypseMania 5: *Cosmose*, tek: Aymond & scen: Bollée, sc 5,25, kleur, genre: sciencefiction. Einde van de eerste cyclus.

Tijdschriften

Zozolala 133, tweemaandelijks stripinformatieblad, december 2003/januari 2004, gratis in diverse stripwinkels, zwart-wit, genre: informatief. Bevat info over: Michel Plessix (Het geluk bestaat niet), Barbara Stok (werkt zich niet meer over de kop), Kurosawa meets Chaland (Scott Morse laveert tussen strip en film).
Ink 14: januari 2004, diverse tekenaars & scenaristen, sc 6,20, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: smallpress.
Pandarve 15: december 2003, jaargang 5, sc 2,95, gratis voor leden DLF, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: informatief. Bevat volgende onderwerpen: Storm en Roodhaar ontmoeten don Lawrence en Martin Lodewijk op de Stripdagen 2003 in Archeon, Don Lawrence verzameld. Het grootste deel van het nummer wordt gevuld met Happy Birthday Don 75th Birdday, waarin binnen en buitenlandse tekenaars door middel van geïllustreerde verjaardagskaarten Don's 75ste verjaardag vieren.
Penthouse Comix, nummer 55, januari/februari 2004, diverse tekenaars & scenaristen, sc 4,50 Nederland, 4,69 België, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: erotisch.
Stripschrift 358 (februari 2004, 5,90) besteedt uitgebreid aandacht aan het overlijden van Don Lawrence, uitgespreid over 12 pagina's met enkele paginagrote potloodtekeningen en schetsen. Verder een pagina van Hec Leemans over Eddy Ryssack, een interview met Yves Sente, de actualiteiten en reacties van Pacal Lefèvre en Bart Pinceel op het eerder verschenen stuk over Geert de Weyer.

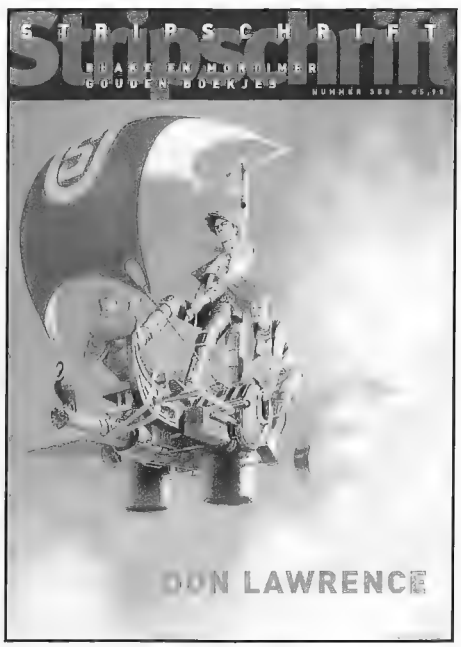

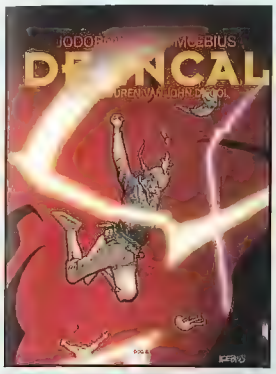

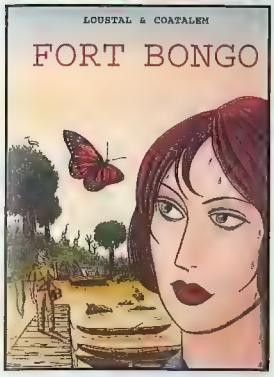

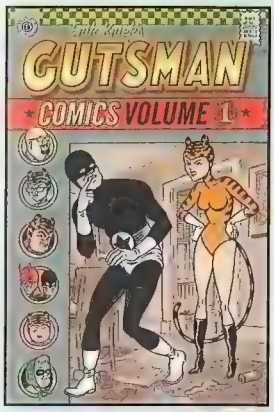

Sanoma uitgevers

Suus & Sas 1: *Goed bekeken*, tek & scen: Gerard Leever, sc 4,50, kleur, genre: humor. Deze gags verschenen eerder in het weekblad Tina. Gags over een identieke tweeling, die op een grappige wijze, de rest van de familie, hun leraren en hun weekend werkgevers voor schut zetten.

Wllems Wereld 7: *Effe niks*, tek & scen: Aloys Oosterwijk, sc 4,95, kleur, genre: humor. Willem droomt van onbereikbare vrouwen en onvergetelijke seks met deze wonderen der schepping. Hij heeft tijdens het beoefenen van deze uiteraard drukke bezigheden af en toe een dipje. Uitgeverij Big Balloon

Manege De Paardensprong 2: geen scenarist of tekenaar vermeld, studiowerk van DC Thomson & Co, sc 3,95, kleur, genre: meidenstrip. Manege De Paardensprong staat elke twee maand in het Nederlandse tijdschrift Mijn dier. Strip voor meisjes, die van dieren houden.

Uitgeverij Oog & Blik

Fort Bongo, tek: Loustal & scen: Loustal & Coatalem, hc 19,95, kleur, genre: koloniaal. Album verschijnt in een genummerde gelimiteerde oplage van 1000 exemplaren.

Tussen vier muren, tek: Mattotti, sc 12,00, zwart-wit, formaat: H 10 cm x L 21 cm, genre: schetsboek. Teken-dagboek, bevat geen tekst, linkerpagina blanco, rechterpagina vertelt het verhaal van een vrijend koppel. Oplage 500 exemplaren.

Incal integraal, tek: Moebius & scen: Jodorowsky, hc 55,00, kleur. Prestigieuze herdruk van de delen 1-6 van de Incal/John Difool avonturen in één gekartonneerde band, 300 pagina's! Met nieuwe covers en achterkant, herziene vertaling en nieuwe lettering. Een echte stripklassieker.

Gutsman Comics Volume 1, tekst&tek : Erik Kriek, sc 9,98. Bundeling van de zwart-wit pagina's uit Gutsman Comics 3-8 in één band (128 pag.). Aanbevolen lectuur zonder tekst!

Uitgeverij Talent

Collectie 500: nr 197: De clan van de draak 3: *Godsgericht*, tek: Michel Suro & scen: Corbeyran, hc 13,95, kleur, genre: horror.

Collectie 500: nr 199: De zang van de vampiers 7: *Ontmoetingen*, tek: Guerineau & scen: Corbeyran, hc 13,95, kleur, genre: horror.

Uitgeverij M

Liefde en geluk in 2004, tek & scen: Gerrit de Jager, sc 6,95, zwart-wit, genre: humor. Een terugblik op 2003 waaraan meteen voorspellingen voor 2004 toegevoegd worden. Liefde en geluk verschijnt dagelijks in Algemeen Dagblad.

LIEFDE EN GELUK IN
2004
U BEZWEERT UW NIEUWE VERLOOFDE EDWIN DE ROY VAN ZUYDEWIJN, DAT U GEEN LIEFDESRELATIE MET FRISO HEBT GEHAD
MAAR DAT IS ECHT WAAR!
GERRIT DE JAGER

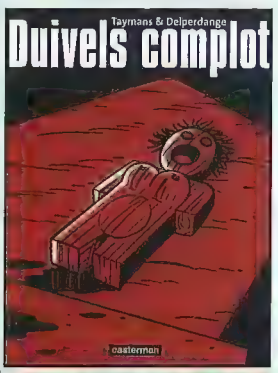

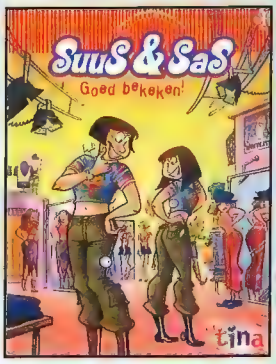

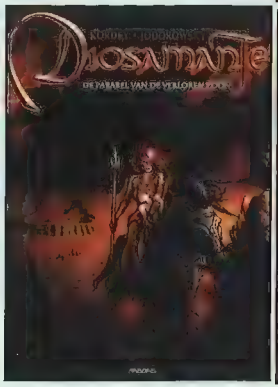

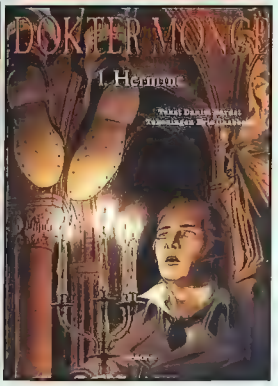

TOMCAT
ANTWERPEN, PAREL AAN DE SCHELDE, TELDE IN DE XVIe EEUW HEEL WAT KUNSTENAARS. TOCH WAS HET ER NIET ALTIJD GEZELLIG OM LEVEN: 'S WINTERS KON HET ER LOOS KOUD ZIJN. MEEDOGEN-
DE DIEREN VAN DE ZOO, DIE TOEN NOG KONDEN PRATEN, VERZAMELDEN ZICH ROND HET POTKACHELTJE VAN DE DIRECTEUR...
...ENKEL DE IJSBEER VOELDE ZICH WERKELIJK IN ZIJN SAS, EN DAT WAS VAST NIET HET GEVAL VOOR ONZE KUNSTSCHILDERS!
HELENA, ZIT IN 'S HEMELSNAAM EVENTJES STIL!
KLAK KLAK KLAK KLAK KLAK
IK KAP ERMEE. ALS IK MOET POSEREN DAN MOET JIJ MAAR VOOR VUUR ZORGEN!
EN ALS JE TERUGKOMT ZONDER BRANDHOUT KUN JE JE SCHILDERIJ WEL VERGETEN!
P.P. RUBENS
HUIS- en NAAKT SCHILDER
HE! DÁÁR IS ROOK EN WAAR ER ROOK IS ...
SCHEER JE WEG, KEREL! DIT HIER IS MIJN BRANDSTAPEL!
EGOÏST!
IS ER OOK VUUR!
MIJN BESTE VAN DIJCK, HEB JIJ SOMS...
HIER, DIT IS HET LAATSTE LATJE VAN MIJN SCHILDERS-EZEL...
PLANTIJN, GOEDE VRIEND ...
EEN BIBLIA REGIA, DAT IS ALLES WAT ME NOG REST...
HELENA, IK ZAL DE NAAKT-PORTRET VERDER AF-WERKEN WANNEER WE IN BENIDORM ZIJN.
PETRUS-PAULUS, JE BENT EEN SCHAT!
Rymaek

▲ *Tomcat (uit : Energie Voor U)*

99 plus

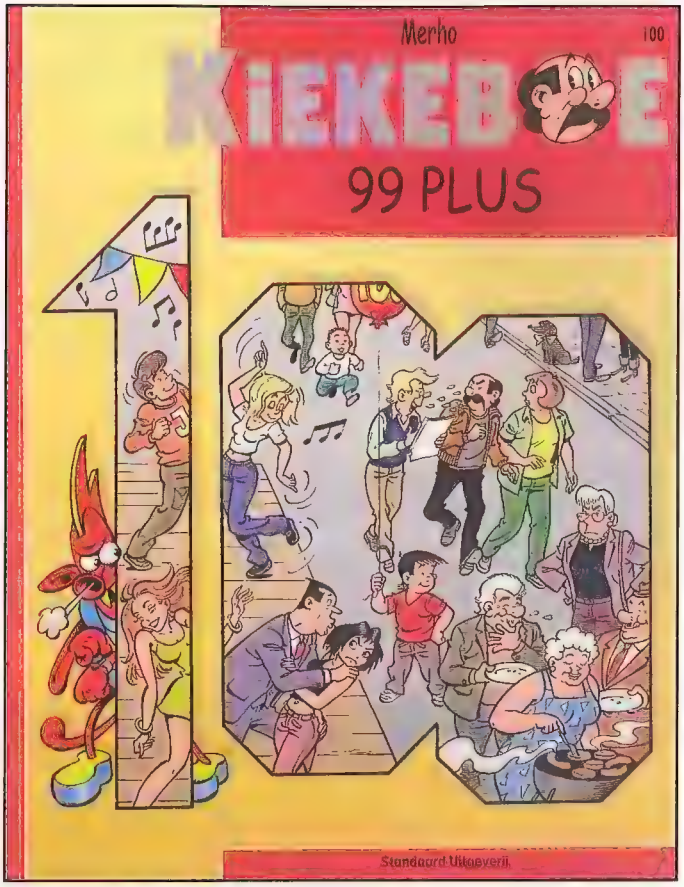

Op dinsdag 17 februari werd in Wilrijk het 100ste Kiekeboe-album plechtig voorgesteld. Plechtig, inderdaad, want het stemmige zaaltje, een mini-theatertje met podium en rood pluche, was geknipt voor de act die ons te wachten stond: een welkomstwoord door Erik Willems van Standaard Uitgeverij, gevolgd door een gelegenheidsconférence van Heert Goste, alias Geert Hoste. De geer Goste viel de eer te beurt het honderste album in te leiden, zowel in de eerste stroken van de strip als op het podium.

- Patrick Vranken -

Hoewel we vooraf de neiging hadden ons eerder aan te sluiten bij de commentaren van de familie Kiekeboe over Hoste (zoals : *Wegwezen kerel! Jij hebt hier niets te zoeken!* en *Jongen, jij begint me zwaar op de zenuwen te werken!*), moeten we bekennen dat we ons wel geamuseerd hebben. Hoste werd afgelost door niemand minder dan Walter Merhottein, de oudere broer met wie het Kiekeboe-

verhaal eigenlijk begonnen is. Onder begeleiding van het orgel van Hoste werd het gedramatiseerd levensverhaal geschetst van Merho, een hopeloos geval "dat toch nog goed terecht gekomen was". Merho liet het allemaal lachend over zich heen gaan en rondde tot slot het optreden af met enkele goedgeplaatste kwinkslagen.
Tal van stripauteurs waren opgekomen om Merho te feliciteren. Ook Dirk Stallaert, die trouwens uitdrukkelijk vermeld werd als medewerker.

Het verhaal is niet het allerbeste van de reeks, zoals op de achterkant gesuggereerd wordt, maar het is wel een goeie compilatie van gags en grappen, met natuurlijk optredens van de bekendste vrienden en vijanden. Achteraan staan 5 pagina's "bloopers", die handig uitnodigen om een aantal oudere albums uit de kast te halen. De pointe verklappen past hier niet, maar ik kan wel zeggen dat het draait een nieuwe stripfiguur, die *99 plus* heet. In deze figuur herkennen we duidelijk de hand van Dirk Stallaert, zoals overigens in het fijngetekende personage Heert Goste en verschillende nevenpersonages. Nu Dirk Stallaert ingewerkt is, heeft de Kiekeboestrip vooruitgang geboekt op grafisch vlak. We hopen dat Merho nu alle registers opentrekt en nog eens 100 spannende en grappige verhalen schrijft.

Geert Hoste en Merho tijdens het dankwoord van de auteur (foto D. Mostrey)

Een kijk op...
Reclamestrips!!!

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.
Voor alle info : neem contact op met de Reclamestripclub, Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel & fax 058/5123.02 (NL :) 003258512302
email : Reclamestripclub@Skynet.be

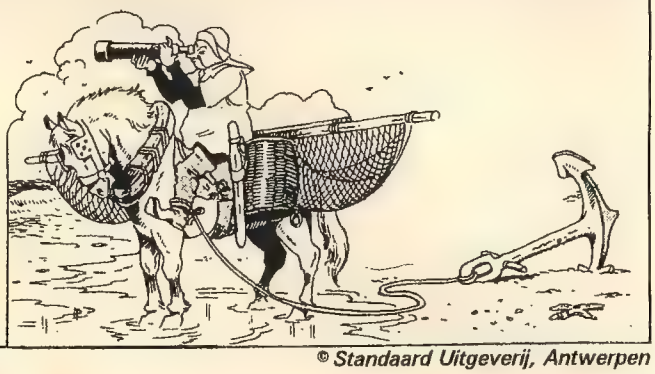

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Nieuwigheden

door Stefaan

Gelegenheidsuitgaven

Nero: naast de alom gekende softcover- en luxe-uitgave van het laatste Nero-album *Zilveren tranen* (BSM 114, pag. 28), verscheen van dit verhaal ook een speciale winkeliers-editie. Deze verscheen in een beperkte oplage van slechts 800 exemplaren en werd verdeeld onder de relaties van Standaard Uitgeverij. Deze 'relaties' komen in feite voor 95 procent overeen met krantenwinkeluitbaters (waar naast kranten dus ook strips worden verkocht) en stripwinkel-uitbaters. Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat lang niet elke krantenwinkel en stripwinkel dit album cadeau kreeg! Deze winkelierseditie werd uitgegeven in hardcover met grijze linnen rug en zal je dus niet zomaar in de winkel te koop aantreffen. De albums, die trouwens ook genummerd zijn, zijn voorzien van een speciale tekst waarin de aard van dit album uit de doeken wordt gedaan.
Een vergelijkbaar album vermeldden we in BSM 113; toen ging het over de winkelierseditie van *De Komkommerprinses* van Jommeke. Wie echter dit Jommeke-album al zeldzaam vond, moet weten dat dit Nero-album al even zeldzaam is, zoniet nog zeldzamer. Nog veel speurgenot!(B)

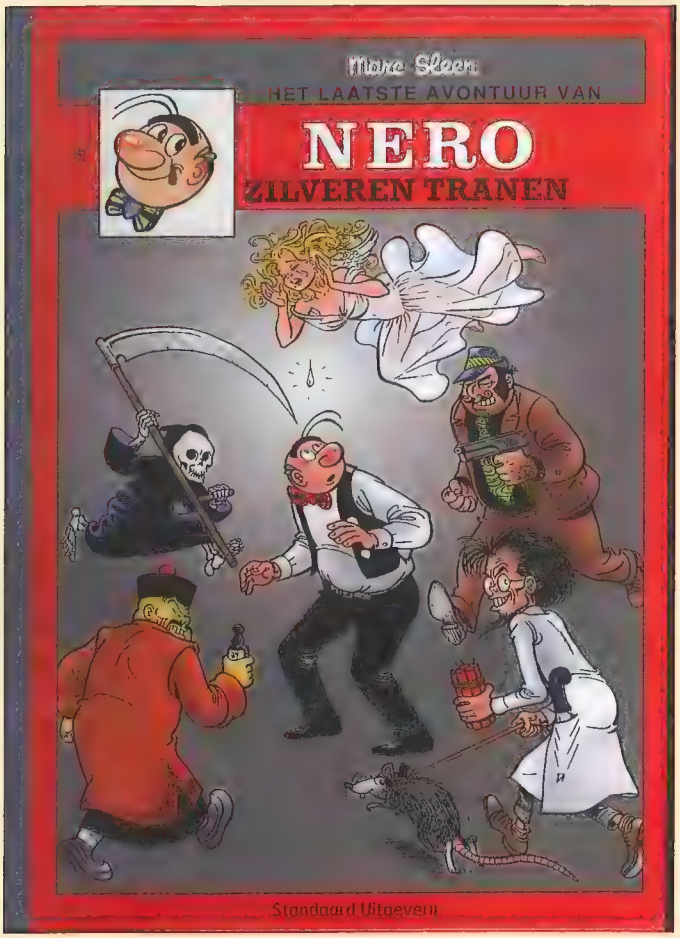

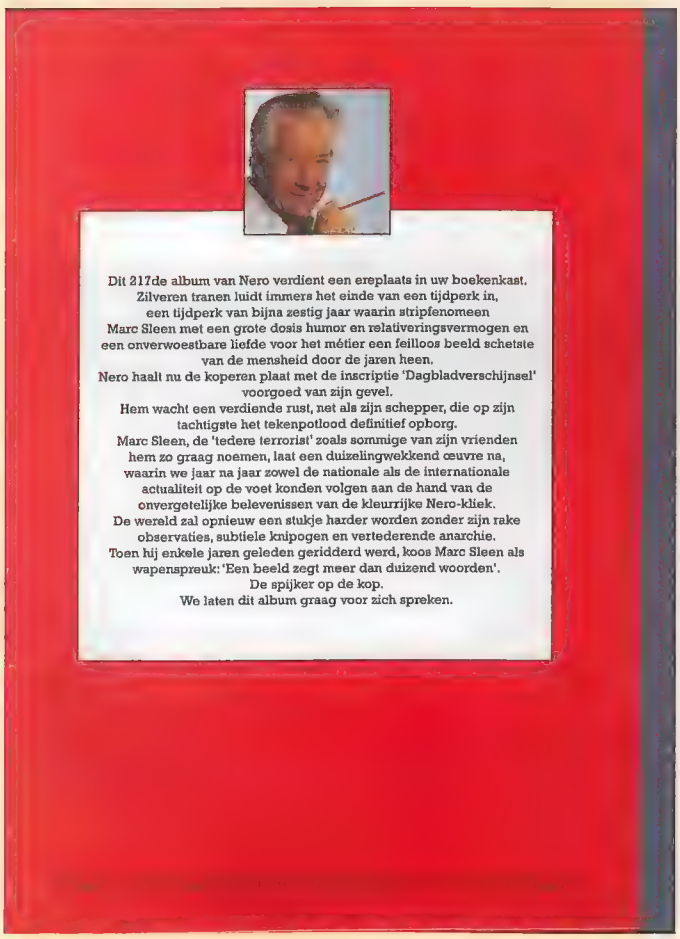
Dit 217de album van Nero verdient een ereplaats in uw boekenkast.
Zilveren tranen luidt immers het einde van een tijdperk in,
een tijdperk van bijna zestig jaar waarin stripfenomeen
Marc Sleen met een grote dosis humor en relativeringsvermogen en
een onverwoestbare liefde voor het métier een feilloos beeld schetste
van de mensheid door de jaren heen.
Nero haalt nu de koperen plaat met de inscriptie 'Dagbladverschijnsel'
voorgoed van zijn gevel.
Hem wacht een verdiende rust, net als zijn schepper, die op zijn
tachtigste het tekenpotlood definitief opborg.
Marc Sleen, de 'tedere terrorist' zoals sommige van zijn vrienden
hem zo graag noemen, laat een duizelingwekkend œuvre na,
waarin we jaar na jaar zowel de nationale als de internationale
actualiteit op de voet konden volgen aan de hand van de
onvergetelijke belevenissen van de kleurrijke Nero-kliek.
De wereld zal opnieuw een stukje harder worden zonder zijn rake
observaties, subtiele knipogen en vertederende anarchie.
Toen hij enkele jaren geleden geridderd werd, koos Marc Sleen als
wapenspreuk: 'Een beeld zegt meer dan duizend woorden'.
De spijker op de kop.
We laten dit album graag voor zich spreken.

Suske en Wiske: over de luxe-uitvoering van de strip *De edele elfen* hadden we het reeds uitvoering in het vorige nummer van Brabant Strip Magazine. Intussen vonden we op de site van de beurs dat van de 350 exemplaren er op 29 januari reeds 330 exemplaren gereserveerd waren. De overige 20 stuks kunnen niet meer via het internet besteld worden, maar zullen te koop worden aangeboden op de beurs zelf. Ook alle van de 330 bestelde exemplaren die op de dag van de beurs niet vóór 13.00 uur worden opgehaald, zullen hierna op de beurs worden verkocht aan de geïnteresseerden. Hou hier dus rekening mee wanneer je een dergelijk album besteld hebt, zodat je niet plotseling

voor een hoogst onaangename verassing komt te staan! Een gewaarschuwde stripfan is er twee waard...(B)

Public Relations Partners: de feestdagen vormen elk jaar opnieuw een onuitputtelijke bron van inspiratie voor artiesten van allerlei pluimage en dus zeker niet in het minst ook voor striptekenaars. Het aantal originele kaartjes dat er elk jaar bijkomen, zijn vrijwel niet meer bij te houden, zo bewees ook het artikel Wensen voor 2004 in het vorige nummer van BSM. Minder bekend misschien is dat tussen deze eindejaarskaartjes ook af en toe pareltjes van reclamestrips zitten. Zo uitte de firma Public Relations Partners uit Brussel zijn eindejaarswensen met een kaartje van de hand van Martin Jamar, bekend van de reeks De rovers van de keizerrijken en ook een beetje van Jessica Blandy. Dit kaartje stuurde deze firma naar relaties en werd bevat een heus stripje, bestaande uit vier tekstloze prentjes, welke samen één uniek verhaaltje vormen. Het geheel is verzorgd getekend en ingekleurd, kaartjes zoals we die allemaal bijzonder graag ontvangen.(B)

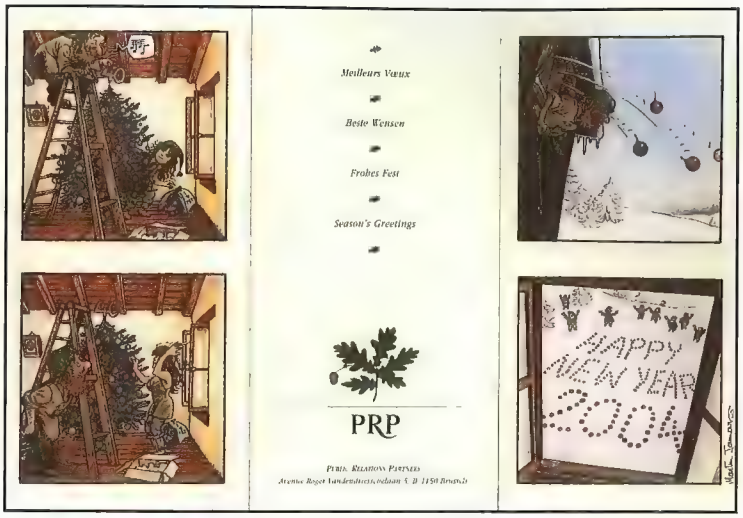

Vrije Vlucht: ter promotie van enkele nieuwe albums uit de collectie Vrije Vlucht van Dupuis, geeft deze uitgeverij regelmatig kennismakingsdelen van nieuwe albums cadeau aan stripwinkels. Hierbij gaat het telkens uitsluitend om de eerste katern (16 pagina's) van het desbetreffende verhaal, voorzien van een slappere (papieren), maar aangepaste kaft. Zo verschenen onlangs dergelijke kennismakingsdelen van de nieuwe strip van Cosey *Een huis van Frank L. Wright en andere liefdesverhalen*, de nieuwe van Hermann & Yves *Zhong Guo*, het eerste deel van *De Boeman* door Lebeault & Filipini en van *De Kinderen* door Stassen.(B)

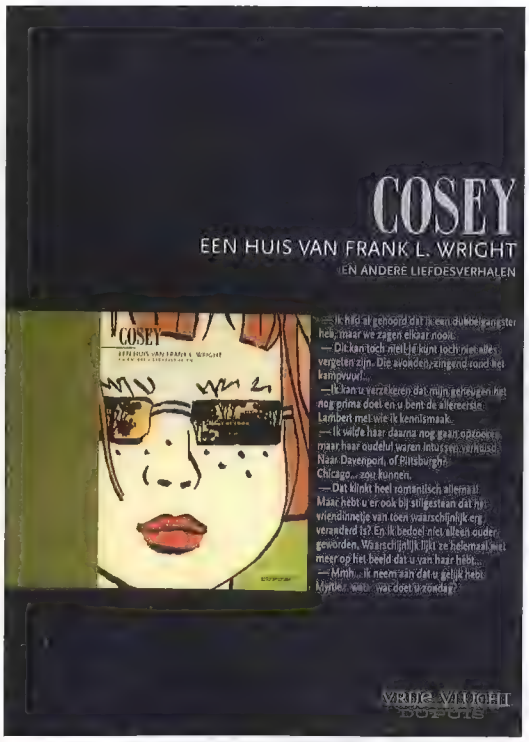

Nelson: in diverse stripwinkels werd naar aanleiding van het verschijnen van het eerste album van deze gloednieuwe Dupuis-serie een gratis mini-album aangeboden. Dit mini-album werd uitgebracht op het ongewone formaat van 6 cm (hoogte) op 17 cm (lengte). Het langwerpig boekje bevat 10 korte stripgagstroken, die ook terug te vinden zijn in het eerste album van deze "Duivel in huis". Als we Dupuis mogen geloven, dan is Nelson in Zwitserland een topper van formaat. Daar verscheen het figuurtje namelijk op 11 februari 2001 in de krant Le Matin voor het eerst. De geestelijke vader van Nelson is Christophe Bertschy (tevens auteur van Smax in Tchô – ons helaas onbekend).
Deel 1 van dit gele monstertje verscheen begin dit jaar, andere albums zijn aangekondigd.(B)

Roboboy: ter promotie van het verschijnen van het tweede album *De Supersnotneus* van deze jongere, maar vooral grappigere versie van Archie, de man van staal, verscheen een folder bestaande uit één enkele pagina met op de achterzijde een stripgag van

Roboboy in kleur. Op de voorzijde wordt ook nog even gewezen op de erkenningen die de strip inmiddels te beurt zijn gevallen. Zoals daar zijn: de prijs voor de beste, nieuwe Vlaamse reeks, uitgereikt op 20 september 2003 door de Belgische Kamer van Stripexperten; Prijs van het beste buitenlandse album uitgereikt op het stripfestival Alphen a/d Rijn op 18 augustus 2003; uitgeroepen tot Ketnet-topstrip van het jaar in 2003. Duidelijk een positieve stimulans voor tekenaar Luc Cromheecke en scenarist Willy Linthout om verder te gaan met de reeks.(B)

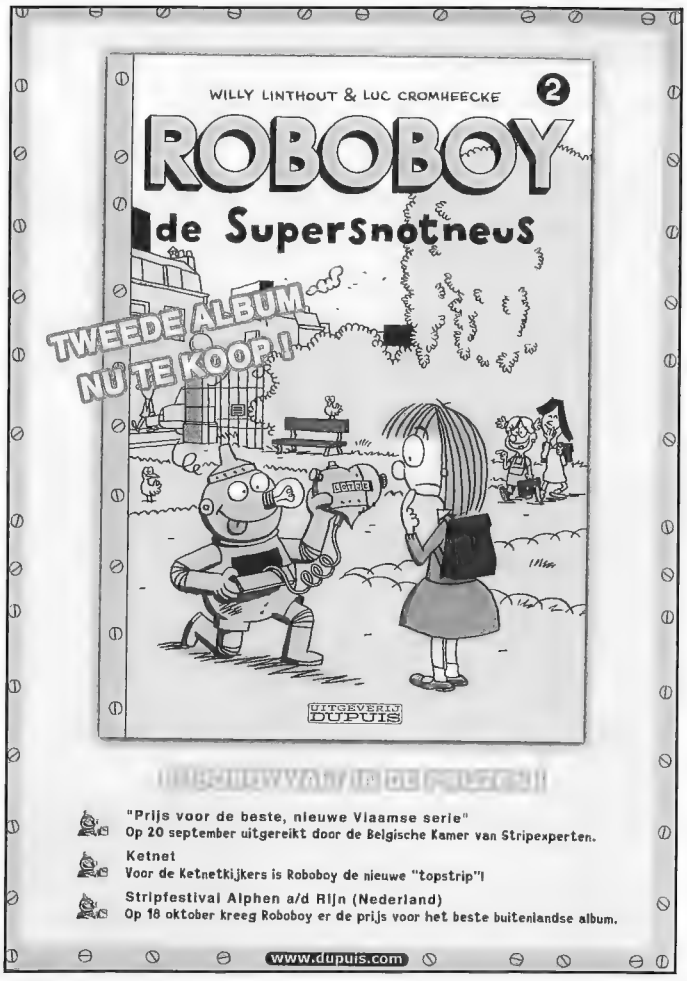
WILLY LINTHOUT & LUC CROMHEECKE
2
ROBOBOY
de SuperSnotneus
TWEEDE ALBUM NU TE KOOP!
UITGEVERIJ DUPUIS
"Prijs voor de beste, nieuwe Vlaamse serie"
Op 20 september uitgereikt door de Belgische Kamer van Stripexperten.
Ketnet
Voor de Ketnetkijkers is Roboboy de nieuwe "topstrip"!
Stripfestival Alphen a/d Rijn (Nederland)
Op 18 oktober kreeg Roboboy er de prijs voor het beste buitenlandse album.
www.dupuis.com

Reclamestrips

De historie van het Blokkerconcern: eind negentiger jaren werd Eric Heuvel benaderd, mede door toedoen van de in Nederland bekende Han Pekel, om het jaarverslag van Blokker Holding in stripvorm te gieten. Dit was het begin van een intensieve samenwerking die inmiddels heeft geresulteerd in een unieke reeks jaarverslagen, waarin onder andere de historie van het concern en haar dochterondernemingen geheel in stripvorm is vastgelegd. Bij het tot stand komen van deze verstripping werd door Eric Heuvel heel nauw samengewerkt met de heer J. Blokker en Astrid Nissen. Tijdens gezamenlijke brainstormsessies werd bepaald welke aspecten van de geschiedenis aan bod moesten komen. Heel wat anekdotes vonden zo hun weg in de tekenverhalen. Inmiddels zijn er reeds vier verschillende dergelijke Blokker Holding-jaarverslagen van de hand van Eric Heuvel verschenen. Het betreft hier de jaarverslagen van 1999, 2000, 2001 en 2002 (dit laatste bevat enkel illustratiewerk van Eric Heuvel). Elk van de deeltjes is uitgegeven in een gelijklopende lay-out. Deze jaarverslagen, die door hun getekende inhoud al heel wat stof hebben doen opwaaien, zijn ondertussen al geliefde verzamelobjecten geworden. Dit blijkt uit de grote schare striplief-

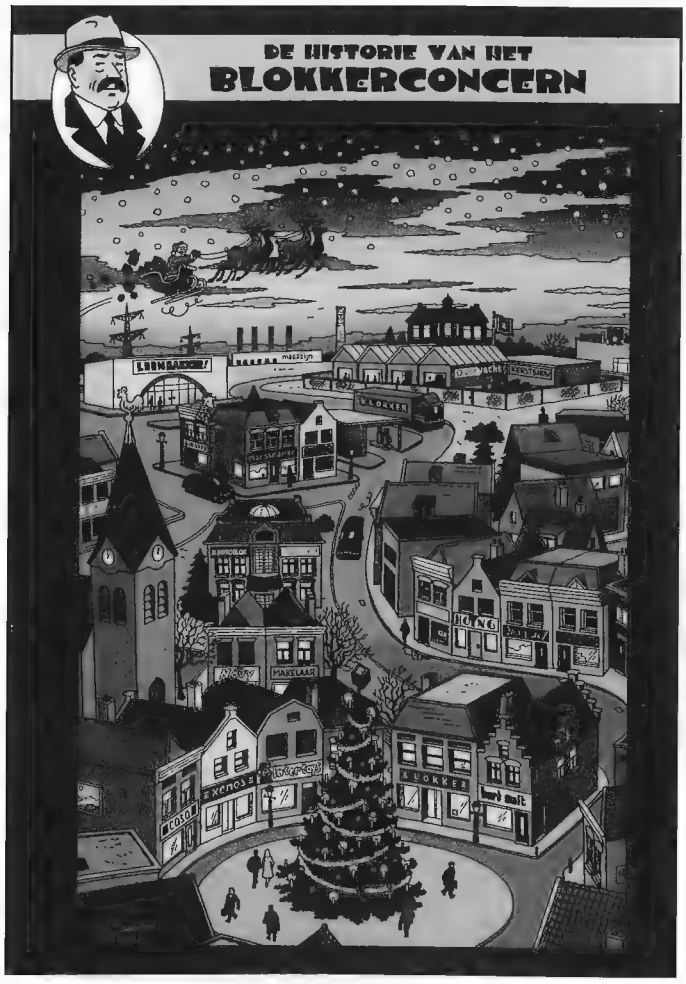

hebbers en fans van Eric Heuvel die telkens enorme moeite doen om de jaarverslagen te bemachtigen. Alle stripafleveringen die ondertussen verschenen zijn in de jaarverslagen, werden nu gebundeld tot een nieuw compleet stripalbum getiteld *De historie van het Blokkerconcern*. Dit album verscheen in dezelfde lay-out als de voorgaande, doch is geen jaarverslag! Met andere woorden: het album is één groot strip-verhaal, zonder dat er nog van die saaie cijferlijsten tussen staan. Het betreft hier dan ook geen jaarverslag, maar een gewone stripuitgave. Deze strip word evenwel niet te koop aangeboden en is net als de jaarverslagen enkel verdeeld onder de uitbaters van de verschillende vestigingen (Blokker, Casa, Maxi Toys, Bart Smit,...) in Nederland. Blijft dus een moeilijk item om in je verzameling te krijgen! (NL)

Suske en Wiske: vorige keer schreven we dat er in de nieuwe reeks boekjes bij Dash een exclusief nieuw kortverhaal van S&W zou gaan verschijnen. *Ein-de-lijk!* zuchtten de fans, een nieuw verhaal en niet voor de zoveelste keer hetzelfde in een iets gewijzigde lay-out. Ditmaal kunnen we nogmaals dergelijk positief nieuws brengen. De KHN (= Koninklijk Horeca Nederland) heeft namelijk beslist een nieuw kortverhaal te laten maken door Studio Vandersteen. Het nieuwe Sus&Wis-verhaal zou *De guitige gast* gaan heten en zou dienen als promotie-album voor hun leden. Wat de oplage betreft vermoeden we dan ook dat dit iets meer dan 20.000 exemplaren zal bedragen (conform het aantal leden van KHN).
Op 5 januari van dit jaar vond hiervoor zelfs al een presentatie plaats, waarbij de cover reeds kenbaar werd gemaakt. In de loop van de lente van dit jaar zullen alle leden van KHN dan een exemplaar toegezonden krijgen.
Natuurlijk is onze club in een paar exemplaren, voor

beschrijving en archivering. Contact met het KHN heeft ons echter al geleerd dat *"er afspraken zijn gemaakt met de Fameuze Fanclub, dat zij zich bezig zullen gaan houden met eventuele verspreiding van de uitgave"*. Eens te meer wordt het monopolie van de *FF (Financiële Fanclub?)* blijkbaar bevestigd. Rechtstreeks een exemplaar trachten te bemachtigen via KHN zit er dus meer dan waarschijnlijk niet in.(NL)

De Smurfen: bij aankoop van twee pakjes (2 x 175 gram) Smurfenkoeken van Delacre (erg lekker; de Proefafdeling van de Reclamestripclub is hier zeker over te spreken) krijg je momenteel gratis een mini-boekje van de Smurfen. Dit vierkant mini-boekje bevat naast raadsels en spelletjes ook twee korte tekst- en titelloze stripgags van deze blauwe wezentjes. Een heus reclamestripboekje dus. Voorheen kon je op identieke wijze onder andere al Smurfen-stiftjes, Smurfenmeetlatjes en zelfs Smurfenschaartjes.(B)

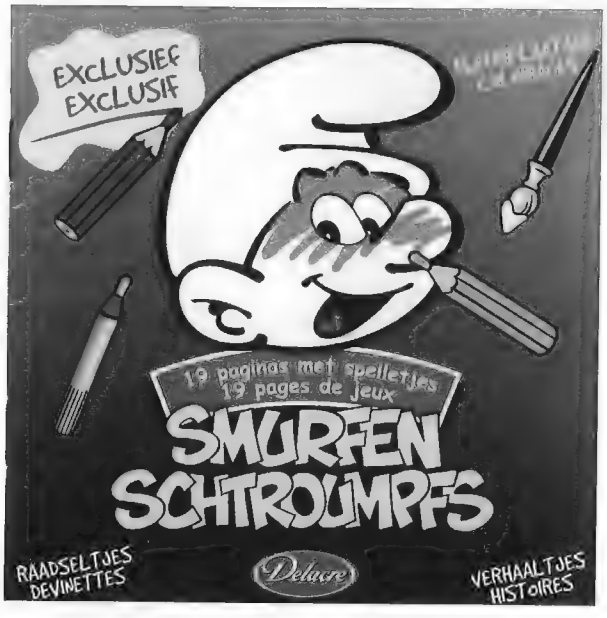

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...

Schooljournaal: tot voor kort verscheen in dit tweewekelijks magazine van de Nederlandse Onderwijsbond CNV op de achterzijde telkens een complete strippagina getiteld *Klasse!*. Deze strip verscheen telkens op de achterzijde van het blad in kleur en was volledig van de hand van illustrator/scenarist/striptekenaar/all-rounder Erik Varekamp. Groepsleerkrachten en docenten van middelbare scholen die aangesloten zijn bij deze bond, krijgen dit informatief tijdschrift telkens gratis toegestuurd. In januari van dit jaar koos Schooljournaal ervoor een nieuwe, in Nederland nog onbekende, schoolstrip te publiceren. In de plaats van Klasse! prijkt vanaf het januari-nummer dan ook een stripgag van Dokus, de leerling in kleur. Van deze aartsluie en oerdomme stripfiguur verschenen in België van de hand van Godi (scenario) en Zidrou (tekeningen) reeds 9 titels. Nu start uitgeverij Lombard dus ook met de opmars van Dokus in Nederland en dit beginnende met de 60.000 exemplaren van Schooljournaal.(NL)

Randkrant: in het nummer 2 van februari 2004 van dit maandelijks blad waar we het in het vorige nummer van BSM reeds zeer uitvoering over hadden, verscheen intussen de tweede aflevering van de nieuwe strip *Randman*. Tekst en tekeningen van deze anti-held zijn afkomstig van Floris De Smedt. Randkrant kent een oplage van 145.000 exemplaren en wordt gratis verdeeld onder de bewoners van de Vlaamse Rand.(B)

Curiosa

Tiels Flipje: in een aantal vorige nummers van BSM, hadden we het reeds over de nieuwe avonturen van het aloude Flipje van Tiel. Ondertussen is het tijd geworden voor een stand van zaken: in totaal verschenen er twee nieuwe strips van *Tiels Flipje* bij uitgeverij Prima Media. De titels hiervan zijn respectievelijk *Tiels Flipje en de bevroren bloesems* (uitgegeven in 2002) en *Tiels Flipje en de vrolijke vruchten* (uitgegeven in 2003). Beide albums zijn nieuwe verhalen op scenario van Mia Verbeelen en werden getekend door Arie van Vliet. De verhalen spelen zich af in de huidige tijd, maar de figuurtjes en karakters van vroeger blijven - behoudens een enkele modische aanpassing - zoals ze waren. Zo zijn de geesteskinderen van Eelco Martinus en Harmsen van der Beek uit 1935 dan toch weer actueel. Van beide albums verschenen drie verschillende uitvoeringen: een gewone softcover uitgave (6,50 euro), een hardcover uitgave (9,50 euro) en een luxe-uitgave op 250 exemplaren uitgegeven in rood linnen (100 euro). Deze uitgaven worden evenwel niet als reclamestrips erkend omdat ze gewoon door de uitgeverij Prima Media worden verkocht. Dit in tegenstelling tot de oorspronkelijke Flipje van Tiel-stripuitgaven, welke stuk voor stuk reclamestrips zijn voor De Bethuwe.(NL)

De Leeuw: dit maandelijks culinair reclamemagazine van de winkelketen Delhaize hervat in het januari-nummer van 2004 met een oude traditie van interviews met striptekenaars. In dit nummer vonden we namelijk een twee pagina's tellend interview met René Hausman onder de titel Aan tafel met René Hausman. Voorheen verschenen in dit magazine reeds interviews met onder andere Marc Sleen. Exemplaren van dit magazine worden gratis verdeeld in je plaatselijke Delhaize-vestiging.(B)

Met dank aan Hugo Dockx, Walli Hakkens, Rob den Houter, Ron van Loon, Wim van Stel, Jan van de Ven, Ralph Dikmans, Bruno Demaitre, Joop Schreurs, Willem Gay, Daniel Mostrey en Jean-Pierre Legein

Stuur ons nieuws!

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarover je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.

Nuttige adressen : het hoofdkwartier, zie de hoofding
Het **Nederlands secretariaat** : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941
e-mail : De.Reclamestripclub@iae.nl
Wie nieuwtjes inzake reclamestripmateriaal opmerkt, kan deze steeds doorsturen naar :
Stefaan.lezy@advalvas.be
Zo houden we samen deze rubriek zo volledig en zo actueel mogelijk. Ook de moeite waard : onze eigenste reclamestrip-webstek, te vinden op http://home.iae.nl/users/nuenen.

Uitgelezen

Een niet echt klassieke ridderstrip

Ergens op een onbepaald tijdstip, ten jaren 2001 toen de zon niet langer om zijn as draaide, kregen Kim en Tom een lumineus idee! Waarom niet eens een parodie op Vlaanderens bekendste ridderfiguur, Johan de Rode Ridder, ontwerpen? Het bleef niet bij woorden alleen, ze gingen zelfs over tot daden. Beide heren, toch al niet onbekend in de stripscène (Kim van o.m. Ester Verkest en Madelfried en Tom Bouden van zijn nogal op de homowereld gerichte strips) togen als nijvere mieren aan het werk. Succes kon volgens dit duo niet uitblijven. Maar helaas, de tekenaars wikken en de uitgevers beschikken. Van snelle publicatie was geen sprake, van stof des te meer. Tot uitgeverij Oog & Blik het aandurfde dit werkstuk voor de wolven te gooien. Vraag is: waarom zolang gewacht? Herman de lichtrode ridder is pure parodie; je moet geen voorkennis van de Rode Ridder te hebben om dit album met plezier te lezen. Herman zelf heeft niets gemeen met zijn bovengenoemde wapenbroeder, zij het dat Johan de maagden in nood tegemoet stormt en Herman door middel van een wijde boog dit soort schepsels terzijde laat. Alleen wanneer Herman aangesproken wordt met roze ridder, gloeit er een onheilpellend licht in zijn ogen. Wee de onverlaat die het dan waagt de strijd aan te binden. Al snel rolt zijn kop of spuit het bloed in het rond. Het leuke is dat beide tekenaars de tekenpen op hun eigen vertrouwde manier gebruiken wat vreemd genoeg niet tot een stijlbreuk leidt, beter zelfs, beide heren vullen elkaar perfect aan. Het geheel is filmisch opgevat, wat de blooperpagina's voor- en achteraan in de strip bewijzen. In elk geval een leuk album met nogal wat seksgrappen en verwijzingen naar het homomilieu, maar dit op een milde wijze. En Kim en Tom vraagt u zich af? Die werken ieder apart weer aan hun eigen strips. Of smeden ze achter de schermen opnieuw snode stripplannetjes? *Willem*

Herman de (roze) lichtrode ridder
Tom Bouden & Kim Duchateau
Oog & Blik, sc 7,95.

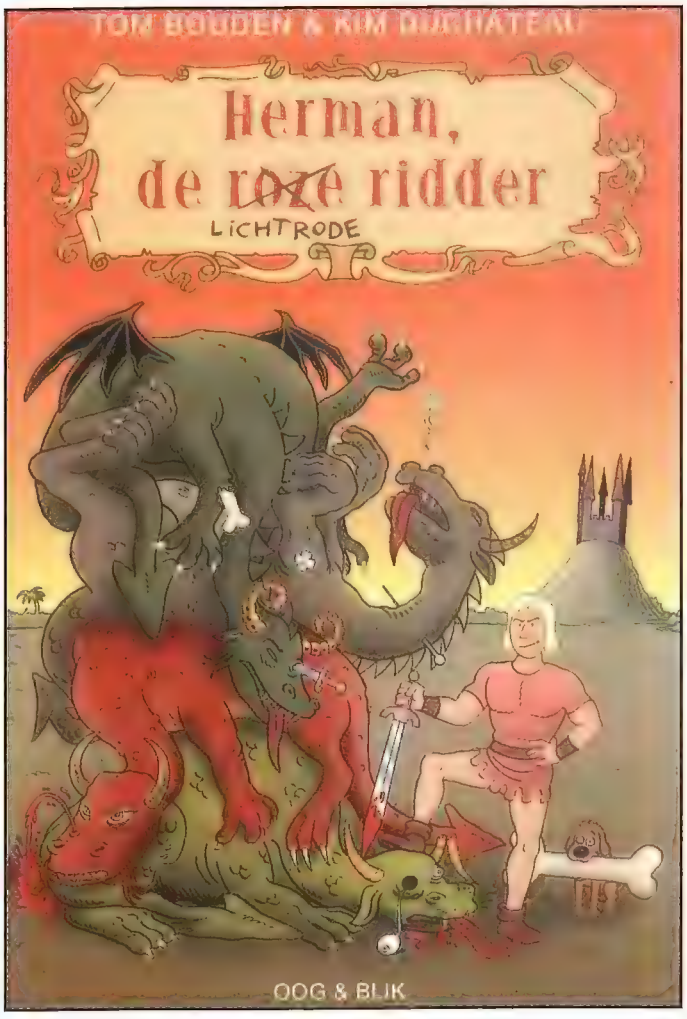

Een feeërieke kleurenpalet

Standaard uitgeverij ontworstelt zich langzaam maar zeker aan zijn oubollig imago; meer en meer wordt geopteerd voor nieuwe populaire reeksen. W817, De Boeboeks, Orphanimo, kortom reeksen die geen voeling hebben met het Vandersteenimperium. Tevens reeksen die een nieuw lezerspubliek aanspreken. Met de serie De wind in de wilgen heeft de uitgeverij een ware klasbak in handen. Het verhaal is geënt op de gelijknamige roman van Kenneth Grahame, naar verluidt een pareltje in de Engelse literatuur. Ik vraag me af of je bij het lezen van deze roman de kleur, warmte en uitstraling voelt, die Michel Plessix in zijn werk tentoonspreidt. Eerder liet deze tekenaar ons kennis maken met de steengoede reeks Patje van het Groenewoud. Plessix' kunnen wordt nog maar eens opnieuw bevestigd met dit album. Hij tekent een prachtig natuurpalet met de verschillende seizoenen en bosdieren als hoofdrolspelers. Het verhaal vangt aan in de lente, waar we Mol aantreffen bij de jaarlijkse schoonmaak. Al snel gooit hij de borstel aan de kant en wil hij genieten van de eerste zonnestralen op zijn vacht. Wat een wandelingetje moest worden, wordt al snel het ontdekken van nieuwe vrienden. Als eerste in het rijtje ontmoet hij bijdehante Rat, een soort gentlemen, die Mol zijn leven een totaal nieuwe avontuurlijke richting uitstuurt.Via Rat, die de omgeving op zijn duimpje kent, ontdekt hij dat de wereld uit heel wat meer bestaat dan schoonmaken alleen. Er is ook nog zoiets als genieten van het leven. Plessix weet het voortreffelijk aan te brengen; we volgen Mol en Rat van lente tot winter. Hun leven verloopt bijna rimpelloos tot er nieuwe vrienden opduiken, zoals Pad, Otter en de verdoken Das. Men mag met recht en reden zeggen dat Plessix net die ene tekenaar is die het werk van Kenneth Grahame de eer geeft die het toekomt. Een strip om te bekijken en te herbekijken en uiteraard ook om te lezen. *Willem*

De wind in de wilgen 1: *Het woeste woud*
Michel Plessix
Standaard Uitgeverij, hc 12,50.

Wervelende actie

Wie van van flitsende actie en wervelend avontuur houdt, zit (bijna) steevast gebeiteld bij uitgeverij Talent, die meer strips produceert dan er tekenaars en scenaristen zijn. Hoe deze uitgever er telkens in slaagt om bijna wekelijks één of meerdere strips uit zijn tovenaarsmantel te toveren is een nog niet opgelost raadsel. Ondanks alle kritiek op zijn uitgavenbeleid, zijn prijshanteringen en zijn dumpingbereidheid, brengt deze uitgever heel wat Franse strips in vertaling, die anders nooit de Nederlandse of Vlaamse markt zouden bereiken. Zo ook Golden Cup, een spin-off van Golden City, eveneens een Talent-uitgave. Zoals bijna alle spin-offs heeft dit verhaal weinig binding met het origineel en dat kunnen we in deze reeks allen maar goedvinden. Voor eenmaal zijn origineel en spin-off aan elkaar gewaagd. Het album brengt het verhaal van autoracer Daytona, die tijdens een race zijn

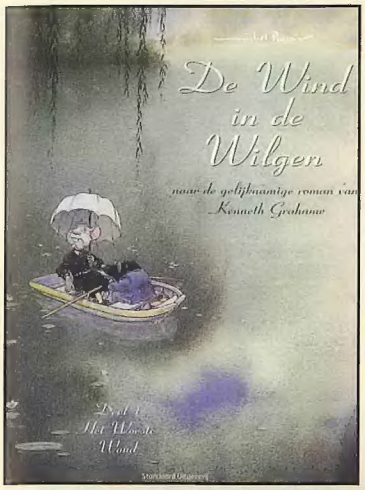

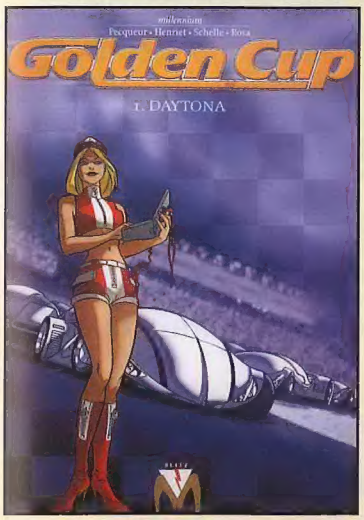

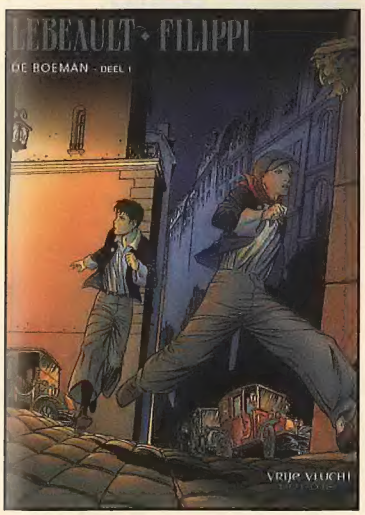

zus aanrijdt, met zware verwondingen tot gevolg. Daar zijn moeder niet het nodige geld kan opbrengen voor de ziektekosten, stelt hij zijn kunnen ten dienste van Caruso. Na drie jaar en X-aantal races en de ontdekking dat zijn schuld reeds een tijdje is afbetaald, verlaat onze racer als een dief bij nacht de corrupte Caruso. Net op dat ogenblik verandert het leven van Kelly Styler erg drastisch. Zij is de enige dochter van een miljardair. Op weg naar huis, net voor de schoolvakantie, wordt zij ontvoerd. De kidnappers eisen een miljoen dollar. Het losgeld wordt betaald, maar Kelly ontbreekt op de afspraak. Hoe Kelly in het verhaal van Daytona past is nog een raadsel. Tekenaar en scenarist stellen hun schaakbord zorgvuldig op zonder hun sterkte prijs te geven. De pionnen zijn geplaatst, het veld wacht op de strijd. Wordt vervolgd in deel twee. *Willem*

Collectie Millennium nr 84:
Golden Cup 1: *Daytona*
Henriet & Pecqueur
Uitgeverij Talent,
hc 17,50

Een vreemd stadje

Het nieuwste album in de collectie Vrije Vlucht, verschenen januari 2004, is meteen een schot in de roos. Waarschijnlijk wordt het zelfs één der beste albums van het jaar. Via een vrij simpel gegeven wordt een prachtig verhaal opgevoerd. Drie wezen, ontvlucht uit een tehuis, op zoek naar eten, bereiken de stad Mensfield.
Niets ongewoons, ware het niet dat de stadspoort streng bewaakt wordt. Iedere vreemdeling wordt geweerd. Niets of niemand ontsnapt aan de wachter. Of toch bijna niets. Wijl de ijverige waker een praatje slaat met een rondreizend koopman, duiken onze helden onvervaard in diens kar. Al snel blijkt tijdens het bedelen dat de bewoners niet echt sympathiek zijn. De uitgestoken kinderhanden, bedelend om een cent, worden straal genegeerd. Erger nog, de honden en de politie worden op hen afgestuurd. Na een wilde vlucht bereiken William, Benjamin en Clotilde een voorlopig onderkomen in een park. Maar het is alsof de duivel ermee speelt.
Tijdens het stelen van voedsel wordt William betrapt, met opnieuw een achtervolging als apotheose. In het nauw gedreven, ontsnappen ze aan de wraakzucht der eerzame burgers, door Clotildes dood. Honger en ontbering werden haar teveel. De bewoners drijven Benjamin en William de stad uit. Benjamin besluit zich te wreken. Hierdoor begeeft ons duo zich in een wespennest. Al snel ontdekken ze dat de stad geterroriseerd wordt door de Boeman, een schichtig ongrijpbaar wezen dat kruisen schildert op de huisdeuren. Wee de sterveling die zijn teken negeert! Het verhaal wordt boeiend gebracht, vooral het terugblikken naar het verleden, naar het hoe en waarom van de vlucht uit het weeshuis., wat bijna een strip op zich is. Tekenaar en scenarist hebben waarlijk het beste uit de kast gehaald om zelfs de meest kritische lezer te kunnen bekoren. We kijken reikhalzend uit naar het vervolg. *Willem*

Vrije Vlucht: De Boeman deel 1
Lebeault & Filippi
Uitgeverij Dupuis, hc 12,95.

Klassiek maar vernieuwend

Zijn strips bedoeld als tussendoortje, om het kleine grut wat ontspanning te bieden, of bieden beeldverhalen heel wat meer dan dat? Cultuur en literatuur, in een mix van aangepaste kunstzinnige tekeningen bijvoorbeeld, zal vermoedelijk altijd een heikel punt blijven tussen voor - en tegenstanders van dit medium. Wellicht weet Patrick Atangan beide partijen te verzoenen. Hij brengt secuur uitgewerkte Japanse volksverhalen. Zijn tekenwerk en vertelstijl doen klassiek aan, maar weten net hierom te bekoren. Het boek is opgesplitst in twee verhalen. Het hoofdverhaal *De gele kruik* brengt het verhaal van een eenvoudig visser, die in zijn netten een gele kruik vindt. Groot is zijn verbazing als hij in deze kruik een beeldschoon meisje aantreft. Zij is de dochter van een grote zeekoning, die 400 jaar terug besloot dat zij één der drie edele wezens zou huwen, namelijk de verheven olifant, de eerzame os of de mens. Geen van beide dieren voldeed, dus trok ze door middel van haar kruik op zoek naar de mens.
De visser, tot over zijn oren verliefd, verzoekt haar zijn vrouw te worden daar haar kruik toch in zee was verdwenen. Een leugentje om bestwil maar dan wel één dat hem zuur zal opbreken. Wanneer zijn echtgenote de kruik begraven in de tuin terugvindt, barst ze in tranen uit. De tranen doen een vloedgolf ontstaan die haar en de kruik zeewaarts voert. De visser, droef te moede, volgt haar spoor dat lijdt naar de burcht van een duivelse krijger. Met inzet van zijn leven en hulp van de tranenvloed van zijn echtgenote wint hij de strijd. Verhaal twee brengt ons twee chrysantenjuffers, twee wilde planten die zich nestelen in een onberispelijk grindperk. De tuinman probeert hen via overleg weg te krijgen. Maar de gele en witte bloem weigeren halsstarrig. De gele wordt bewonderd omwille van haar zonneschoonheid en elegantie. De witte wordt verbannen naar een uithoekje van de tuin, waar ze ziek en zwak wegkwijnt. Tot een vreemdeling haar maakt tot zijn wapenbeeld. Net als haar begunstigde zuster krijgt ze nu de ereplaats die haar toekomt. Mooie verhalen voor wie houdt van een rustpunt en even verder wil mijmeren over wat hij zonet gelezen heeft. *Willem*

De gele kruik.
Twee verhalen in Japanse traditie
Patrick Atangan
Uitgeverij Atlas, formaat oblong, 9,95.

De Striepclub

www.striepclub.be, de actieve site vol info over promoties, acties, nieuwe albums, comics, exclusieve uitgaves, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via de deelnemende winkels van De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

www.striepclub.be

Stripantiquariaat

De ijzeren kolonel

Berlarij 46
2500 Lier

Volledig stripantiquariaat
(van Alex tot Zwartkijken)

verzamelalbums Robbedoes-Kuifje-Wham-Wordt vervolgd - compleet ;
stripinformatie en -documentatie jaren '60, '70 en '80
van Stripschrift tot Humocovers

Open : dinsdag t/m zaterdag van 14 tot 19 uur.

STRIPWINKEL

GOBELIJN

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86

Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur,
van maandag tot en met vrijdag.
Zaterdag doorlopend geopend.

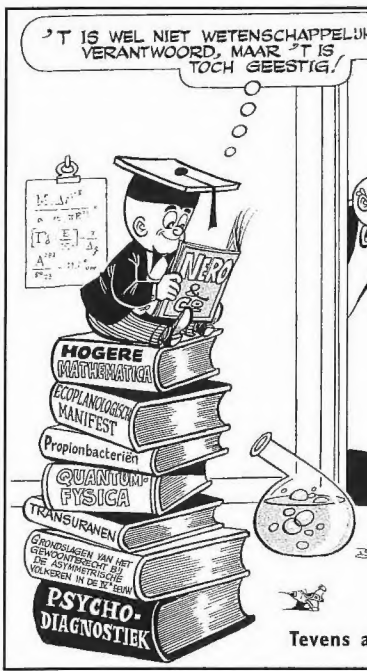

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

STRIPWINKEL
COMICS!
NIEUWE, TWEEDE-HANDS EN ANTIQUARISCHE STRIPS
OOK AANKOOP VAN JOUW STRIPS.
PIERKE
F. VAN RYHOVENLAAN 312 (HOEK ANJELIERSTR.) 9000 GENT
TEL : 09 227 70 86

Zoekertjespagina

GEZOCHT:

* **Fotoalbums/poëzieboeken** uitgegeven door Andersen Films, allen hebben een gekleurde kaft in stof met afb. /fig uit Suske en Wiske. Ook ander materiaal "Andersen Films" ivm S&W welkom.
Danny Batslé, 09 236 28 44, danbat@skynet.be (115)

* **Ping**, tijdschriftje rabobank:2e jaargang 3,4 en 17e jrg.1,3,10. ook Ping verzamelbanden landen en volken en Ping extra-band.ook zoek ik kahrels stripblad nummer 3 (ca.1947)
Klaas de krijger, KDeKrijger@cs.com of tel/fax NL +31 (0)229 201927 (115)

* **Vloeipapiertjes** van suske en wiske,liefst in goede staat ,bel of mail mij .
0477/532676 patrick.van.melckebeke@pandora.be (115)

* **De rode ridder** 1 ; Biggles nrs. 8,9,11 ; Jim Lont nrs. 2,3,4,12 ; Largo Winch (gekart.) nr.3 ; Les aventures de Felix (Tillieux), uitg M. Deligne (4 delen) ; Gekartonneerde albums : Blueberry : Oorlog of vrede, De man met de ijzeren vuist, De man die $500,000 dollar waard was, De outlaws van Missouri ; Jommeke nrs. 1 t/m 15 ; Humoradio vanaf 1936 t/m 1940. Alles in mooie staat graag Rik De Leeuw 03/324.76.07 (115)

* **Robbedoes verzamelbundels** 25,35,43,45,48 en 59. Staat is minder belangrijk , wel liever kompleet , maar ook aanbiedingen voor inkomplete exemplaren neem ik graag in overweging. Tevens gezocht Robbedoes weekbladen 510 en 522. Jan Mourik, mourik@home.nl, tel : 053-4355650 (114)

* **Frisco kid stickers** maak niet uit hoeveel!! komplete jaargang van kuifje(losse weekbladen!) jaargang 16 ook losse nummers van jaargang 15(35-38-39-40-42-48-49-50-51-)
tel. na 19u 03/6581015 e-mail caluwaerts.guillaume@belgacom.net (114)

1e druk zeer mooie staat: Corentin De nieuwe avonturen ; Sliert in de tegenaanval ; Yoko Tsuno nr 1
Wim Huygens 0473/32.24.94 of wim.huygens@cnaeurope.com (114)

* **Michel Vaillant**: Grote Match Lombard-coll HC ; Johan en Pirrewiet: Dwerg in Rotsbos (1955) ; Beverpatroelje: Vermiste padvinder, Man donkere bril, Formule N.N. ; Rik Ringers 1 & 2 ; Alles eerste druk en minstens zeer mooie staat olivimi@pandora.be (114)

* **Novopolis** 1992 Pellos ; La famille Martin, 2°dr Seron ; Carifleur : La Panthère blonde ; Wim Rits en Jan Blok tegen de bende van de hertog (uitg. De Seizoenen) ; microverhaal Robb. 1481 nr. 338, ook Franse microverhalen van de eerste reeks (beginperiode) Walter Lembrechts 050/41.58.89 (114)

Rode Ridder : speciale uitgaven, luxe-uitgaven, varianten, enz. ; Baard en Kale : De schat van Alarik, 1° druk in nieuwstaat Jozef Wuyts tel/fax 014/59.09.66 (114)

* **Yoko Tsuno** : Ik ben nog op zoek naar de kartonnen stand ups, ik weet dat er een vier tal grote bestaan.
Hendrik Neyts 09/3854309 0496/100663 (113)

* **Nero** : ik zoek boeken met originele plaat. Voorkeur voor : Gaga -pan, Moea-Papoea , Beo en het Vredesoffensief en ander mooi tekenwerk van Sleen, Nijs of Vandersteen. Tevens eerste drukken in mooie staat : S&W nummers 0 tot 35, Nero witte achterkaften met rode titels en ouder. Regelmatig ruilmateriaal.
Dirk Claesen, tel. 089/35.71.61 of 0477/204846. (112)

CAPRICORNUS 1, Het Ding
Alain Heylen Tel 0049 6584 99 25 84 of koenig-heylen@t-online.de (110)

Wie heeft er kerstkaarten te koop of te ruil. Ik heb mooi en veel ruilmateriaal.
Sascha Van Laeken Mercatorstripbeurs@yahoo.com (110)

* **Kuifje** losse nrs : 4de jaar (1949) nrs. 11,12,14,15,16 ; **Vlaamse Filmkes** *(met prijs 50 centiem)* 78,101,117,155,166, 190,193,197,207 217,220,233,237,245,283,340,341,353,363,378,391,418,422,429,444,445,446,468,469,477; *(met prijs in frank)* 7,13,15,20,77,103,104,105,106,108,113,161,164,166,168,172,176,185,232,259,275,295,301,307, 345,352,365 ; **OHEE** 15,20,92,184 in goede staat; **Suske&Wiske** tweekleuren in mooie staat: *Het sprekende testament, De geverniste zeerovers* ; **Bob et Bobette** oude reeks ; **Tintin** in kleur of zwart-wit tot 1946; 't **Kapoentje** 1948 : 23,25,26, 27,29,30,31,33 t/m41,43,44,45,51,52 ; 1949 : 1-21, 38,39,41,42,44 t/m 50; **PEP** 1963: 1,2,4 - 1964: 16,20 - 1965: 4, 22,28,49 ; Robbedoes 1155,1156,1159,1170,1197,1198, 1205,1208, 1354, 1368
Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

* *AANGEBODEN :*

* **Olidin** (shell)veel materiaal,donald duck 1955 37a (wedstrijdnummer) en crea duck 2002
Klaas de krijger, KDeKrijger@cs.com of tel/fax NL +31 (0)229 201927 (115)

* **Volledige reeksen** van Bakelandt, Asterix, Papyrus, Yalek, Safari en De brokkenmakers. Ook nog losse nrs. van onder meer : Maarten Milaan, Olac, Iznogoedh, Mr.Magellan, M.Vaillant, Y.Tsuno, Archie de man van staal, Nero.
Danny Winters 011/791264 danny.winters1@pandora.be (115)

* **De Kampioenen-strips** 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,14,15,16, allemaal in nieuwstaat en eerste drukken.;
Bert Slijkhuis (0031) (0)78-6143149 (114)

Ons Volkske en 't Kapoentje : losse nummers uit 1946-1947-1948, te ruilen : zie boven.
Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

Zoekertjes schriftelijk meedelen (brief of e-mail). Telkens naam en telefoonnr. vermelden a.u.b.

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

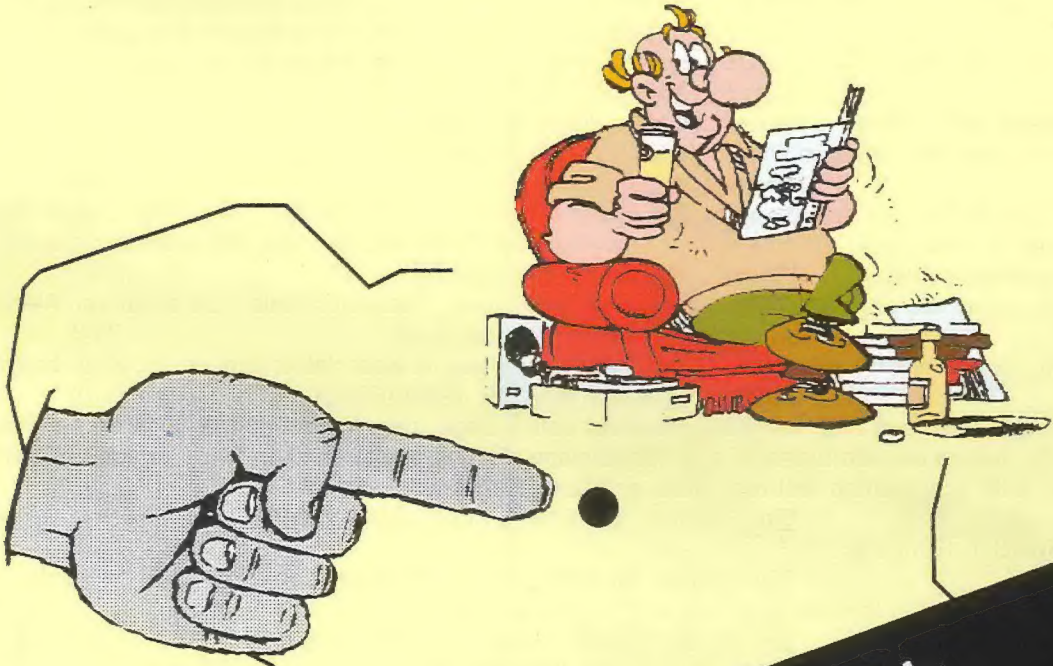

J.B. Nowélei 52 - 1800 Vilvoorde

Tel. 02/251 91 86 / Fax. 02/253 45 94

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19